

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Фонд выдання газеты «Наша Ніва». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

9 771819 161008

Лукашэнка:
Не пакідайце
мовы нашай
беларускай

«Ангельскую мову трэба
ведаць, але трэба ведаць і
свяю родную мову».
Старонка 2.

**Дасягнутыя нейкія
дамоўленасці**

Вынікі сустрэчы Пушніна
з Лукашэнкі ў Маскве.
Старонка 6.

**Румынія абвесціла
камунізм злачынным**

Прэзыдэнт Басэску

перапрасіў усіх ахвяраў.
Старонка 24.

**Бэльгій больш не існуе.
Кароль пакінуў краіну**

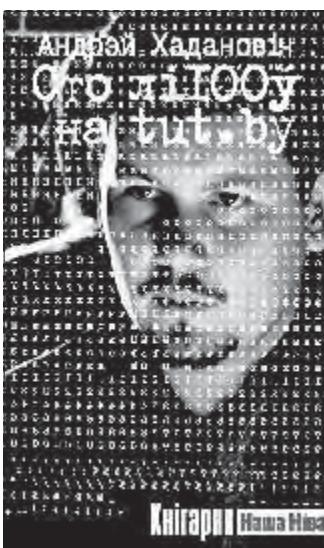
Бэльгійцы перажылі
сапраўдны шок пасля
таго, як па ТВ ім
паведамілі пра распад
краіны. Старонка 7.

**Фатальны шлях
санкцыяў**

Канада першай увяля
эканамічныя санкцыі
супраць Беларусі. За
прыгожыя жэсты прыхо-
дзіцца плаціць катастра-
фічную цану. Піша Сяргей
Богдан. Старонка 8.

Атэізм вяртаецца?

Першае выданье з сэрыі
«Кнігарня «НН» 27

люстра дзён

«Советская Белоруссия»: «Урад пачне пошукі новых крыніцаў бюджэту»	6
Актуальныя левыя	10
Навуменка спачыў на Кальварыі	14
Знітты рэдактар «Роднага слова».....	15
Мірон павесіў бел-чырвона-белы сцяг каля будынку КДБ	15
Салігорскія шахцёры падарылі «НН» талерку	15

з усіх старон

Гэткім злачынствам німа тэрміну даўнасьці	24
---	----

камэнтары

Віталь Тарас. Цёплая зіма 2006-га	12
Аляксандар Класкоўскі. Мы ўсё ж прачнемся ў іншай краіне	16
Павал Севярынец. Дом ля пагосту	18

левым вокам

Лёлік Ушкін. Ніколі не кажы «Белтрансгаз»	17
---	----

Калядны нумар «НН»

29 сіння на 48 старонках.

Глядзім здымкі году,
вызначаем асобаў году,
падсумоўваем вынікі году,
робім высновы з году — і на вакацыі!
З сямю каляднымі апавяданьнямі
на сем калядных вечароў.

50 РАДКОЎ РЭДАКТАРА

Як тут верыць

Тыдзень быў ідэальным для віртуальных падарожжаў у краіну дэфіцытаў — СССР. Спрыяла стагодзьдзе Леаніда Брэжнева (пра яго піша Віталь Тарас **на старонцы 11**), які для бальшыні жывых гэты СССР увасабляе, і шквал прысьвечаных яму тэлеперадачаў і публікацыяў. З агульным тонам «ня ўсё толькі дрэннае звязана з...». Прычым з памяці неяк выпадае, што чатыры зоркі Героя Савецкага Саюзу і анекдоты пра «сіські-масісікі» даваліся ў комплексе з аўтанскай вайной і дэфіцитам. Дзякую ідэоліту Анатолію Рубінаву: дадаў паўнаты настальгічным адчуванням, заклікаўшы назад у савецкі атэізм (**старонка 3**).

Апошні «сур’ёзны» тыдзень году — спрэс парадоксы. У тонкія моманты гісторыі добра відаць цана прапаганды — міністэрскіх заяваў, што бюджэт краіны як быў пры цане на газ у 46 даляраў за куб, такі й застанецца. Эўразвяз сымбалічна ўводзіць санкцыі з нагоды парушэння праваў працоўных (**старонка 7**), — і дзяржбяспека абвяшчае пра падрыхтоўку дзяржаўнага перавароту падчас мясцовых выбараў. «Афіцыйныя» пісьменнікі афіцыйна не прыходзяць на пахаваныне аднаго з апошніх Народных (**старонка 14**), — а кіраунік дзяржавы ледзь не цытуе Багушэвічавы слова пра мову беларускую. Як тут верыць?

Як верыць, калі беларускія газэты па-ранейшаму ў напаўпадполы? І па-ранейшаму «Наша Ніва» ня выстаіць бяз Вашых ахвяраваньняў. Просім кожную сям’ю нашых чытачоў да 30 сіннягія пераказаць нам ахвяраваныні на выхад газэты. Хто ахвяруе 8000 рублёў, той забяспечыць выхад газэты на месяц. Хто дашле 24000, той гарантую наш друк на квартал. Хто 48000 — той ахвяруе на паўгоду. Банкаўскія рэклімы вы знайдзеце на старонцы 30. Не забываіце пазначаць у блянку: «Ахвяраваныні». Толькі на сябе можам разылчваць.

Андрэй Скурко

КАМЭНТАР

Кракадзілавы сълёзы

Сустракаючыся з рэктарамі, Аляксандар Лукашэнка між словамі заяўў: ненармальная сытуацыя, калі ў асобных гімназіях практикуюць адзін урок беларускай мовы ў тыдзень і шэсць уроўкі ангельскай. «Ангельскую мову трэба ведаць, але трэба ведаць і сваю родную мову», — дадаў ён.

Ён забыўся сказаць, што «адзін урок беларускай мовы» — вынік мэтанакрываючай палітыкі, якая праводзілася дванаццаць гадоў. Былі адмененыя адна за адной усе правы мовы. Найлепшым беларускамоўным музыкам забаронена выступаць, імёны найлепшых беларускамоўных пісьменнікаў забаронена ўзгадваць на ТВ. «Сэнатар» называе ўблодкамі школнікаў, якія наважыліся ўзьняць голас у абарону выкладання гісторыі Беларусі па-беларуску, і застаецца пры гэтым давераным сябром презыдэнта. Забаронішы незалежнае радыё і ТВ на мове, ідэолягі ганяюцца з пятлёю за апошнімі газэтамі й часопісамі. У лукашэнкаўскай Беларусі зачынена болей беларускамоўных СМІ, чым за ўсю папярэднюю гісторыю краіны, з царскімі і сацнайчымі часамі ўключна! Пра такую «драбязу», як спыненне дубляжу мультфільмаў на мове, у гэтым пераліку і ўспамінаць сорамна. Мультыкі перакладае толькі клятая-пераклятая «апазыцыя». І пасля гэтага шукаць вінаватых у тым, што дзеці не разумеюць маўленьня і чытаць па-беларуску ня ўмеюць?..

Беларуская мова тады стане роўнаю між роўных, калі на ёй стануть гаварыць презыдэнт і міністры. Пакуль жа беларускамоўных забаронена прымаць на дзяржаўную службу, пакуль у краіне падтрымоўваецца культурны апартэйд, такія заявы выклікаюць толькі.

Барыс Тумар

Атэізм вяртаецца як дзяржаўная ідэалёгія

У аўторак, 12 сіння, у газэце «Советская Белоруссия» быў зъмешчаны чаргавы праграмны артыкул намесніка кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта Анатоля Рубіна «Навука і грамадства», які заняў ажно дэльце старонкі. Спадар Рубіну піша, якім ён бачыць месца навукі ў беларускай ідэалёгіі, асуджае ролігію, паказвае матэрыялізм і атэізм як адзіна правільны пункт гледжання, аргументуюча неабходнасць антырэлігійнай прапаганды і зынажэннія ўплыву царквы на грамадства.

Улада дае зразумець, што больш не зъбіраецца гуляцца з апошнім вольным асяродкам — рэлігійным арганізацыйамі. Прылюднае выказваныне Лукашэнкі на гэтую тэму па тэлебачаныні выклікала б незадаволенасць у грамадстве, таму ўлады выкарысталі такі вось спосаб недвухсэнсоўнага ўказання ідэалягічнай вэртыкалі.

У прыватнасці, у матэрыяле адзначаецца: «На зъмену (камуністычнай ідэалёгіі), як палачкі-выручалачкі, аўтама-

**Акадэмік Анатоль Рубіна,
галоўны ідэоляг краіны.**

тычна прыйшлі шматразова выпрабаваныя гісторыя старавінні ідэалічныя прынцыпы: нацыяналізм і рэлігія». Спадар Рубіну крытыкуе тых, хто не прызнае матэрыялізму ды атэізму і верыць у Бога. «Залішняя актыўнасць царквы, імкненіне пранікнучы у сярэднюю і вышэйшую адукацыю выклікаючы заклапочанасць. Усё-такі дамінавае у нас павінна съвецкая адукацыя і выхаваныне, заснованае на матэрыялістичным съветапоглядзе. Інакш адукацыіны і творчы статус нашага грамадства будзе зынажацца», — працяг-

вае свае думкі сп. Рубінаў.

Калі уважліва прачытаць артыкул, то можна ўбачыць, чаму так не падабаецца рэлігія аўтару і тым, на чый заказ напісаны матэрыял: «Нарэшце, узмацненьне ўплыву рэлігіі азначае адначасова аслабленыне ўплыву дзяржаўной ідэалёгіі. Добра, што сёньня на чале праваслаўнай царквы стаіць выключна мудры чалавек, які толькі выбітны ролігійны дзяяч, але і вялікі, адказны палітык, які шчыра клапоціцца аб роскоші нашай краіны. Але кадравыя перастаноўкі з часам непазыбжныя, і дзе гарантія, што заўтра сітуацыя на зъменіцца? І дзяржаве ўжо будзе цяжка перацягваць на свой бок тых, хто трапіў пад упłyў царквы». Усё становіцца зразумелым. Уладзе ня трэба людзі з

хрысьціянскім съветапоглядам, для якіх найвышэйшымі маральнymi капштоўнасцямі з'яўляюцца любоў, праўда, справядлівасць. «Дзяржава», як і савецкая, разглядае сама сябе як першакрыніцу ўлады, а царкву — як канкурующую структуру. Асабліва напалохалі ідэоліягу, трэба думаць, нядайня выступы пратэстантаў і каталікоў у абарону сваіх правоў, якія не ўдалося прыдушыць.

Далей сп. Рубінаў піша пра тое, якія меры трэба прымаць супраць гэтага (можа быць, што праграма тых заходаў ужо ўзгоднена). Ён піша пра неабходнасць узмацненьня навукова-тэхнічнай прапаганды, асьветніцкай працы ў СМІ, аднаўленчыя актыўнай працы таварыства «Веды», супрацьдзеяннія распаўсюдзу ў грамадстве забабонаў.

Варты чакаць упіску рэлігійных арганізацый, асабліва тых, якія ня маюць «мудрага пастыра», ды разгортаўнія антыклерикальнай прапаганды. Атэізм вяртаецца.

Янка Зуброўскі

Мітрапаліт запатрабаваў тлумачэнні

Прэс-служба Беларускага Экзархату паведаміла, што 15 сіння ў Адміністрацыю прэзыдэнта націраваны ліст Мітрапаліта Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсіх Беларусі, з просьбай пракамэнтаваць артыкул акадэміка Анатоля Рубіна. У ім, паводле меркавання Мітрапаліта, утрымліваючы «некаякія выказваныні і абразыўныя для вернікаў палажэнні».

Матэрыял «Атэізм вяртаецца як дзяржаўная ідэалёгія» стаў самым папулярным матэрыялам на сایце nn.by за мінулы тыдзень. Яго прачыталі 1114 чалавек. Ён выклікаў бурну водгукай. Падаём некаторыя з іх.

Марыман напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 12:38

Правільна, не хапала нам яшчэ хрысьціянскага фундамэнталізму. Дураць гэтыя барадатыя з крыжкамі народу галаву.

С.П. напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 13:46

Я таксама лічу, што царква павінна быць катэгарычна аддзеленая ад дзяржавы, ад школы і ўсяго астатніяга. Свабода веравызнання свабодай веравызнання, але дзяржава мусіць пропагандаваць навуковы съветапогляд. Менавіта гэта нашай дзяржаўнай ідэалёгіі і не хапала, таму, калі гэта зьявіцца, стане толькі лепш. Гэта зробіць яе больш пасъядоўнай і менш

еклектычнай. А то колькі можна ўжо засільля ня толькі служак культу, але ж яшчэ і ўсялякіх астролягіяў, хірамантаў, «народных лекараў» і да т.п.?

Пан Навараціла напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 14:02

А колькі можна ўжо засільля служак культуры Атэізму, Алькагалізму... Ад школы аддзеленая? А калі я за гэта хачу плаціць са сваіх грошоў? ВЫ мне забароніце?

sergik напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 15:05

Мне шкада спадара Рубіна і ўсіх, каго ён абслугоўвае, бо іхнае жыццё ў насе мае нікага сэнсу і значэння. А хрысьціянства дae надзею ўсім!

Alaksiej напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 16:12

Ну так, возьмем, для прыкладу, Мальту ці Польшчу. Там вера мае вялікі ўплыв на людзей. І што, яны надалей у Сярэднявеччы? Дарэчы, ці ня ў «цёмныя» Сярэднявеччы пайсталі найвыдатнейшыя ўніверсітэты?

Андрэй напісаў(ла) Сінежань 14, 2006 у 16:18

Калі гэта прывядзе да таго, што са школьнай праграмы скасуюць асновы праваслаўя, тады я — «за». У мене дзіцё падрастает, і мене проста жах бярэ, калі падумаеш, што яму хутка ў

Улады стаміліся гуляць у дэмакратыю

Мяцковыя выбары бяз выбару: 97% акругаў безальтэрнатыўныя. Імітацыя альтэрнатыўнасці працягваецца толькі ў вялікіх гарадах. Незалежнае грамадзтва перастала спадзявацца на выбары: лічба зарэгістраваных кандыдатаў ад апазыцыі ўтрайа меншая, чым у 2003 г. Хаду кампаніі аналізуе **Зыміцер Панкавец**.

15 сінняў ЦВК падвёў вынікі рэгістрацыі кандыдатаў ў дэпутаты мясцових саветаў. У краіне на 22 658 выбарчых акругаў зарэгістраваны 23 791 кандыдат. Такім чынам, конкурс на дэпутацкі мандат складае 1,05 кандыдата на месца, або 97% акругаў будуть безальтэрнатыўнымі (у шэрагу акругаў у вялікіх гарадах на адно месца прэтэндуюць трох-четыры кандыдаты).

Савецкая безальтэрнатыўнасць вярнулася на выбары ў сельскія саветы. На 16 443 мандаты будзе прэтэндаваць 16 675 кандыдатаў.

Съедам за іншымі савецкімі завядзенкамі ў краіну вяртаецца герантакратыя. Толькі 7% зарэгістраваных кандыдатаў маладзеўшыя за 30 гадоў.

З 245 зарэгістраваных ініцыятыўных групаў кандыдатаў ад ПКБ пасля рэгістрацыі барацьбу працягваюць толькі 50 актыўістай партыі. На апошнім звездзе ПКБ была прынятая рэкамэндацыя аб няждзеле ў выбарах, таму большасць камуністаў з'янялі свае кандыдатуры. Некаторыя пакінулі свае кандыдатуры «дзеля эксперыменту».

Каля 130 чалавек вылучаныя ад БНФ.

АГП змагло зарэгістраваць блізу 60 кандыдатаў.

Лічбы па БСДП (Грамада) пакуль да канца невядомыя.

У 2003 г. дэмакратычная кааліцыя зарэгістравала каля тысячы сваіх кандыдатаў, зь іх дэпутатамі рознага ўзроўню сталі 100 чалавек. Сёлета дасягнуць таго посыпеху будзе немагчыма.

Калі ўлічыць, што вялікую долю альтэрнатыўных звычайна адсейваюць на этапе кампаніі, іх застанецца яшчэ менш.

Ня выключана, што прадстаўнікі дэмакратычных сілаў здымуць свае кандыдатуры перад выбарамі, як гэта ўжо зрабілі камуністы.

Ва ўмовах, калі выбарчыя камісіі складзеныя з прадстаўнікоў ідэялічнай вэртыкалі, падлік галасоў ня мае сэнсу, мяркуюць яны, і выбары варты скарысто-

ўваць толькі для агітацыі.

Магілёўшчына: Чыгіра зарэзали

«Па Магілёўшчыне агулам зарэгістравана каля 35 дэмакратычных кандыдатаў», — расказвае журналіст Алеся Асіпцоў. Сярод найбольш харектэрных «зарэзаных» прэтэндэнтаў папулярныя сярод людзей дэпутат бабруйскага гарсавету, настаўнік Алеся Чыгір і лідэр магілёўскай філіі незарэгістраванай Партыі свабоды і прагрэс Аляксандар Сілкоў.

Сярод зарэгістраваных — кіраўнік Магілёўскай абласной арганізацыі БНФ Рыгор Кастусёў, Уладзімер Шанцаў з АГП, прафсаюзы актыўіст з Бабруйску Міхаіл Кавалькоў, Сяргей Стральцоў (АГП), былы дырэктар саўгасу «Дрыбінскі» Мікалай Юркоў.

Сярод гарадоў Магілёўшчыны, дзе дэмакратычных кандыдатаў рэгістравалі — Магілёў, Бабруйск, Горкі, Шклов, Асіповічы, Дрыбін. Гэта красамоўны сыпіс. У гэтых гарадах улады лічаць, што нерэгістрацыя альтэрнатыўных кандыдатаў ніявыгадная для рэпутацыі існуючага ладу. Выбарцы тут яшчэ не дасыпелі, каб прыняць безальтэрнатыўнасць выбараў.

Гарадзеншчына: адмовілі Чырвоненку і Мальчику

У Гродні ў рэгістрацыі адмовілі на-месцынку старшыні суполкі АГП Уладзімеру Чырвоненку і кіраўніку гарадзенскай абласной арганізацыі БНФ Сяргею Мальчику. Затое рэгістрацыю атрымаў дэпутат Гарадзенскага гарсавету мінулага скліканыя прафсаюзу, правадыр Сяргей Антусевіч.

Сярод іншых зарэгістраваных дэмакрататаў — Андрэй Фралоў, Дзяніс Іашын, Валер Кісель.

Берасьцейшчына: безальтэрнатыўныя Баранавічы

У Берасьцейскай вобласці рэгістрацыю прайшлі каля 50 дэмакрататаў. 32 ча-

лавекі зарэгістравана ад БНФ, каля 13 ад БСДП (Грамада), па некалькі кандыдатаў прадстаўляюць АГП і ПКБ. Безь ніводнага дэмакратычнага кандыдата засталіся 170-тысячныя Баранавічы, дзе пазыцыі нацыянальных і дэмакратычных сілаў асабліва моцныя.

«Напачатку на выбары ішлі 8 чалавек ад апазыцыі, але з розных прычынай усе былі знятыя, — кажа журналіст баранавіцкай газеты «Intex-press» Руслан Гарбачоў. — «Пэкбоўцы» самі з'янялі свае кандыдатуры яшчэ да рэгістрацыі, іншым адмовілі з надуманых прычынаў кішталту непададзенага ў дэкларацыю машыннага прычэпу ці нечага яшчэ. Усяго на 36 баранавіцкіх акругаў зарэгістраваныя 37 кандыдатаў. Выборы ў нашым горадзе будуть абсалютна безальтэрнатыўнымі. Сярод прэтэндэнтаў найбуйней настаўнікаў і мэдыкаў».

У іншых гарадах вобласці адмоваў няшмат.

Толькі дэпутат маларыцкага райсавету Уладзімеру Малею адмовілі ў рэгістрацыі дэпутатам у райсавет, але далі рэгістрацыю на больш складаныя выбары ў аблсавет, дзе вялікая акруга, якую пры аблежаваннях выбарчага заканадаўства немагчыма ахапіць агітацыяй. Прайшлі рэгістрацыю Сыцяпан Навасельчан (АГП), прафэсар Іван Акінчыц (ПКБ), Юрась Губарэвіч (ПБНФ). Альтэрнатыўныя кандыдаты будуть на выбарах у Берасьці, Століне, Лунінцы, Пінску, Дарагічыне, Бярозе, Кобрыне, Маларыце, Івацэвічах.

У першым туры мінулых мясцовых выбараў у Белаазерску большасць месцаў у гарсавете ўзялі дэмакратычныя кандыдаты на чале з папулярным фронтаўцам Юрасём Губарэвічам. Цяпер гэта будзе магчыма, бо ў горадзе зарэгістраваныя толькі чатыры апазыцыянэры. Юрась Губарэвіч кажа: «У Белаазерску на кожнай акрузе будзе па два прэтэндэнты, таму цяжка сказаць, хто менавіта будзе кандыдатам уладам. Па адной акрузе ідуць, напрыклад, манцёр і съесар, і ці намесынкі дырэктароў розных прадпрыемстваў».

Віцебск зачышчаны

Безальтэрнатыўнымі будуть выбары і ў Віцебску. Выбарчыя камісіі «зарэзали» ў Віцебску кіраўніка віцебскага абласнога штабу Аляксандра Мілінкевіча Хрыстафора Жаляпава, бацьку палітвязня Кастуся Севярынца, Аляксея Гаўруцікава (БСДП (Грамада)), Уладзіслава Токарава (ПБНФ). Старшыня рады Віцебскай абласной арганізацыі Партыі БНФ Кастусь Смолікаў быў

зарэгістраваны толькі на выбарах у аблісавет. Зачэпкай для нерэгістрацыі зьяўляюца нібыта несанпраўдныя подпісы. Даказаць праўду вельмі складана.

Хрыстафор Жаляпаў гаворыць, што будзе праз суд дамагацца сваёй рэгістрацыі. «Выбарчым камісіям дастаткова знайсці пяць несанпраўдных подпісаў, каб скасаваць рэгістрацыю. Трэба адзначыць таксама, што ніхто не паказвае, дзе менавіта былі дапушчаныя памылкі. Кажуць проста, што знайшли столькі й столькі несанпраўдных подпісаў».

Усяго па Віцебшчыне атрымалі рэгістрацыю 24 чалавекі з дэмакратычнай кааліцыі. Сярод іх настаўніца-фронтаўка Лера Сом (Полацак), Яраслаў Берніковіч (Глыбокае), выгнаны з працы дырэктар школы Леанід Гаравы (Гарадок), Алесь Шутаў (Ворша), Ганна Леўчанкава (Бараны), камуніст Мікалай Петрушэнка (Коханава).

Таксама незалежныя кандыдаты будуць у выбарчых съпісах Наваполацку, Верхнядзвінску, Мёраў. У Паставах у рэгістрацыі адмовілі краязнаўцу Міхасю Гілю.

Гомельшчына: адзіны пазъяковец

Дэмакратычных кандыдатаў па Гомельшчыне было зарэгістравана ўсяго 26 чалавек. Гэта прадстаўнікі АГП — 16 чалавек, ПБНФ — 6, ПКБ — 3, КХП-БНФ — 1. Нягледзячы на тое, што партыя вырашила байкатаваць мясцовыя выбары ў Гомелі, быў зарэгістраваны прадстаўнік КХП-БНФ Уладзімер Шыцікаў. Усяго шэсць апазыцыянэрэў будуць прэтэндаваць на месца ў Гомельскі гарсавет. Не зарэгістравалі вядомых у сваім горадзе Уладзімера Кацору, Галіну Скараход, Аляксандра Касцючэнку.

Таксама дэмакраты будуць у съпісах выбарцаў Жлобіна, Мазыра, Калінкавічаў, Буда-Кашалёва, Добруша, Веткі. Часцей у гэтых гарадох зарэгістравана па адным дэмакрапе.

Менск: востраў кіраване дэмакраты

Толькі ў сталіцы ўлады палічылі патрэбным гуляць у дэмакратыю. У сталіцы на 55 акругаў зарэгістравалі 168 кандыдатаў, у тым ліку праваабаронцу Алега Воўчака, намесніка старшыні Партыі БНФ Алеся Міхалевіча, Алеся Страль-

цова з Грамады, старшыню АГП Анатоля Лябедзьку, ягонага сына Арцёма, а таксама старшыню ПБНФ Вінцку Вячорку. Рэгістрацыю не прайшоў генэрал Фралоў.

Аднак пры гэтым ні ў адну выбарчую камісію ня трапіў незалежны вылучэнец. Яны складаюцца цалкам з стаўленікаў ідэалігічнае вэртыкалі. Таму падлік галасоў будуць ажыццяўляць, фактычна, прадстаўнікі пэўных кандыдатаў.

Меншчына: Салаш зьняўся

На Меншчыне зарэгістравана калія трох дзясяткаў незалежных кандыдатаў у дэпутаты. Дэмакраты ідуць у Вузьдзе, Слуцку, Пухавічах, Жодзіне, Барысаве. Праўда, самы яркі лідэр апазыцыі з Барысава Сяргей Салаш і яшчэ трох апазыцыйных актывістах адмовіліся ад рэгістрацыі, пратэстуючы супраць грубага паштэнтнага выбарчага заканадаўства.

У Салігорску мясцовыя выбарчыя камісіі адмовілі з надуманых прычынаў у рэгістрацыі амаль усім дэмакратам. Незарэгістраваныя Павал Батуеў, Аляксей Валабеў.

У Вялейцы бар'ер рэгістрацыі пераадолелі шасціцёра актывістай.

АЛЕКСАНДР ПЛІНКЕВІЧ

Пісьменьнік Іван Навуменка спачыў на Кальварыі

Яго пахавалі ў аўторак.

Адышоў ад нас народны пісьменьнік Беларусі Іван Навуменка. Народжаны ў Васілевічах у 1925 годзе, ён стаў вядомы сваёй ваенай прозай. Ён быў таксама плённым і заслужанным літаратуразнаўцам. Характэрны літаратар савецкай школы, ён цяжка перажывал злом камуністычнага ладу, постсавецкое бурапеньне і падзеньне грамадзкага прэстыжу пісьменьніцтва працы, ды так і ня здолеў упісацца ў новы час.

Пахаванье адбылося ў аўторак, а 13-й, на мінскіх Кальварыйскіх могілках.

Іван Навуменка быў адзінім з народных пісьменьнікаў Беларусі, званыне якому прысудзіў А.Лукашэнка. Гэта адбылося на самым пачатку 1995 году, калі беларуская інтэлігенцыя яшчэ ня стала аб'ектам ідэалагічнага цікавання. У 2005–2006-м стары ўжо і съяротна хворы творца рагуча адмовіўся падтрымача стварэнне пралукашэнкаўскага Саюзу пісьменьнікаў нумар два на чале з Чаргінцом, даслаўшы апошняму гнеўны і зъедлівы ліст.

Зямля пухам майстру беларускага слова.

АНДРЭЙ ЛЯЖКЕВІЧ

Іван Навуменка

прыйшоў на сьвет 16 лютага 1925 г. у Васілевічах, сёньня Рэчыцкі раён Гомельскай вобл. Скончыў БДУ (1950), доктар філялягічных навук (1969), прафесар (1971). З 1972 г.— дырэктар Інстытуту літаратуры імя Янкі Купалы. З 1992 г.— дарадца пры презыдыме Акадэміі навук Беларусі.

Друкаваўся з 1955 г. Першы зборнік апавяданняў — «Сямнаццатай вясной», аўтар аповесьцяў «Сынежань», «Мой сябар Пятрусь», «Бульба», «У бары на сьвітаньні», раманаў «Сасна пры дарозе», «Вецер у соснах», «Сорак трэці».

Іван Навуменка быў аўтарам літаратуразнаўчых манаграфій пра Янку Купалу, Якуба Коласа, Зымітрака Бядулю, Максіма Багдановіча, Кузьму Чорнага.

Развітанье з Народным

Дом на Маркса, 36, насупраць Адміністрацыі презыдэнта, быў першым «пісьменьніцкім домам» у Мінску. Тут жылі Уладзімер Карагаевіч, Вячаслав Адамчык, Іван Шамякін. 19 сіння ў гэтым дому развітваліся з народным пісьменьнікам Беларусі Іванам Навуменкам. Ён быў апошнім з пісьменьнікаў, хто жыў у гэтым дому ад моманту яго засялення.

Развітвацца з Навуменкам прыйшло каля 250 чалавек. Да кватэры пісьменьніка, што месціцца на чацвёртым паверсе, утварылася жывая людзкая чарга ад першых паверхаў. Амаль усе несылі кветкі. Было багата моладзі зь бел-чырвона-белымі значкамі і значкамі «За Свабоду» на вопратцы.

Праводзіць свайго калегу ў апошні шлях сабраліся практычна ўсе пісьменьнікі старэйшага пакаленія. Паэт Анатоль Вярцінскі расказвае,

што ягонае і Навуменкаў лецішча былі побач: «Іван заўсёды заставаўся вяскоўцам. Ён любіў па-сляниску аглядаць палеткі, глебу, любіў хадзіць гуляць у лес. У гэтым і была сутнасць ягонай вясковай натуры, спосаб жыцця. Сёньня я могу сказаць толькі апошніе «бываі» і апошніе «даруй». Ля труны стаялі Ніл Гілевіч, Генадзь Бураўкін, Валянцін Тарас.

Леанід Дранько-Майсюк называе сябе адным з тых пісьменьнікаў, хто прыйшоў у літаратуру ў тым ліку дзякуючы творчасці І.Навуменкі. «Я ўспамінаю, як у 1970 годзе па радыё пачуў, што Іван Навуменка скончыў працу над новым раманам «Сорак трэці», і вельмі ўзрадаваўся. Бо ўжо быў раней знаёмы з творчасцю Івана Якаўлевіча. Узгадваю, наколькі зачытаннымі былі яго кніжкі ў давыд-гарадоцкай бібліятэцы. Для мяне і сёньня раман «Вецер»

«соснах» зьяўляеца адным з найболыш знакавых у беларускай літаратуры». Менавіта Дранько-Майсюк нёс крыж.

На развітаныне не было прадстаўнікоў афіцыйнага Саюзу пісьменьнікаў. А.Вярцінскі кажа, што прыйсьці сюды Чаргінец папросці ня мог з маральніх і этичных меркаванняў паслья ягоных сумнавядомых заявяў пра стан здароўя Навуменкі.

Аляксандар Вайтовіч быў адзінім палітыкам, хто прыйшоў на развітаныне. «З Іванам Навуменкам я пазнаёміўся падчас свайго прэзыдэнцтва ў Акадэміі наукаў, тады Навуменка ўваходзіў у склад прэзыдыму, і мы часта кантактавалі. У мяне засталіся вельмі добрыя ўражаньні ад гэтага знаёмства, таму лічу сваім ававязкам прыйсьці на пахаваньне», — сказаў А.Вайтовіч.

Віктар Жыбуль, прадстаўнік маладзейшага пакаленія пісьменьнікаў, сказаў, што прыйшоў, каб выказаць сваю павагу і пашану

народнаму пісьменьніку. «Што б ні казалі, але проста так гэтае званыне ніколі нікому не давалі. Гэта быў сапраўды добры пісьменьнік».

Труна Івана Навуменкі не была накрытая ні бел-чырвона-белым, ні чырвона-зялённым сцягам. Труну з Навуменкам паклалі ў маленькі мікраутобус. Для жадаючых трапіць на пахаванье былі падрыхтаваныя два аўтобусы. Ніхто не перакрывал праспект, як падчас пахавання Быкава.

Побач з домам праехала машина здымачнай групы БТ, што вярталася з нейкага іншага задання. Дзяржаўны мас-мэдіі не прысутнічалі на развітаныне з адзінім у краіне пісьменьнікам, званыне народнага якому надаў Аляксандар Лукашэнка. Навуменка так і ня стаў сваім для сёньняшніх уладаў.

Народнага пісьменьніка Беларусі Івана Навуменку пахавалі, як ён і хацеў, на Кальварыйскіх могілках, побач з жонкай.

Зыміцер Панкавец

Бэльгіі больш не існуе. Кароль пакінуў краіну

Жыхары Бельгіі перажылі сапраўдны шок пасьля таго, як па дзяржаўным тэлебачаньні ім паведамілі пра распад краіны.

Тое, што гэта розыгрыш, зразумелі ня ўсе й далёка не адразу.

Дзяржаўны тэлеканал РТБФ у сераду вечарам аб'яў пра тое, што парламэнт Фляндрый прагаласаваў за адлучэньне гэтага флямандзкамоўнага рэгіёну ад Каралеўства Бэльгія, што Бэльгіі болей не існуе, а кароль на вайсковым самалёце пакінуў краіну. Журналісты переда-

валі гэту «навіну» з-пад каралеўскага палацу. Праз пэўны час пайшло іншыя жывыя ўключэнні: з-пад палацу «Атомію», дзе, нібыта, скаваліся бэльгійская палітыкі, верныя адзінству краіны, з часовых пунктаў пропуску, нібыта абладжаных флямандзкай вартай на мяжы франкамоўных і флямандзкамоўных кварталаў сталіцы, інфармацыя пра перакрыццё трамвайніх маршрутаў на гэтай новай мяжы... Гэтая навіна перапалохала ня толькі Бэльгію, але і суседнюю краіну. Толькі праз пэўны час выпускі «навіну» пачалі суправаджанца бесперапынным рухомым радком. У ім тлумачылася, што ўсё гэта толькі

Во так можа падзяліцца Бэльгія.

журналісцкая выдумка. Праўда, набраны ён быў настолькі дробным шрыфтам, а журналісты і вядоўцы былі настолькі сур'ёзныя, што многія гледачы працягвалі прымаць гэту сэнсацыйную навіну за шчырую праўду. Апроч таго, праўдападобнасці гэтым паведамленням дадавалі так званыя «жывыя» ўключэнні, у якіх свае каментары з нагоды расколу краіны давалі вядомыя ў Бэльгіі палітыкі й грамадзкія дзеячы.

Паводле словаў прадстаўнікоў тэлеканалу, гэты праект меў ня толькі жартуюлівыя мэты. Ён быў старатлівым прадуманы і рыхтаваўся ў таямніцы два месяцы. Яны намагаліся прадэманстраўваць усе негатыўныя наступствы магчымага падзелу Бэльгіі на Фляндрью і Ва-

лённю. Сам па сабе такі сцэнар абмяркоўваюць у гэтай краіне ўжо даволі даўно.

Гэтая праграма выклікала бурную рэакцыю афіцыйнага кіраўніцтва – прэм'ер-міністар Бэльгіі ў афіцыйнай заяві назваў праграму ўсіх аўтараў «абсалютна безадказнымі». Міністарка інфармацыі заяўляла, што СМІ ў дадзеным выпадку парушыла журналісцкую этику. Што цікава, ніхто не гаворыць пра закрыццё канала: журналісты ў свабоднай краіне маюць права і на правакацыю.

**АК; «Газета Выборча»,
«Эхо Москвы»**

Кадр з скандальнага
рэпартажу РТБФ.

Эўрасаюз пазбавіць Беларусь гандрёвых прэфэрэнцыяў

Фармальнае рапэньне ў гэтай спрабе было прынятае міністрамі краінаў Эўразыянзу 20 сінняня без аніякай дыскусіі.

Супраць гэтага выказваліся Латвія, Літва і Польшча, заяўляючы, што такі крок ударыць не па прадстаўніках рэжыму, але па звычайных беларусах, аднак супраціву трох краінаў аказалася недастаткова.

Праўда, на справе рапэньне аб пазбавленні Беларусі гандлёвых прэфэрэнцыяў мае хутчэй сымбалічны, чым практичны эфект. Яно ўвойдзе ў сілу толькі праз 6 месяцаў пасьля фармальнага прыняцця, а прадстаўнікі беларускага ўраду заўжды могуць зрабіць нейкія фармальныя кроکі, каб яшчэ ад怅ніць яго прымененне.

Пад рэжым гандлёвых прэфэрэнцыяў падпадаў беларускі экспарт на 300—500 млн ёура, аднак страты Беларусі будуть намнога меншыя. Ня ўсе артыкулы экспарту стануть нявыгаднымі для экспарту ў выніку ўвядзення дадатковых мытаў.

**МБ; з выкарыстаннем
інфармацыі радыё «Свабода»**

Канада ўявила санкцыі супраць Беларусі

Абмежаваныя тычацца экспарту тавараў у Беларусь. Паводле пастановы, любая кампанія, якая пажадае прадаць тавар у Беларусь, павінна звязніцца да ўладаў па экспартнай ліцэнзіі. Міністар замежных спраў Канады Пітэр Маккей сказаў: «Канада і міжнародная супольнасць павінны акказваць ціск на Беларусь, каб палепшыць умовы жыцця людзей».

Беларусь амаль не імпартуе прадукцыі з Канады, таму санкцыі маюць сымбалічны характар.

Паводле радыё «Свабода»

Каментар Сяргея Богдана — старонка 8.

Фатальны шлях санкцый

Канада першай увяла эканамічныя санкцыі супраць Беларусі. Камэнтуе Сяргей Богдан.

Гаворачы пра ўплыў эканамічных санкцый на палітычныя пераутварэнні ў краіне, варта памятаць, што яны выклікаюць цэлы шэраг непазыбжных інгатыўных наступстваў для пацярпелай краіны пры няпэўнасці дасягнення канчатковай высакароднай мэты. Магчымыя эканамічныя санкцыі міжнароднай супольнасці ў дачыненіні да Беларусі нібыта павінны спрыяць дэмакратызацыі краіны.

Абвяшчаючы ў панядзелак аб аблежаванні экспарту тавараў у нашу краіну, канадскі ўрад дэклараў акурат такую мэту. Эўрасаюз пакуль устрымайся ад кроаку ў гэтым напрамку дзякуючы пазыцыі сумежных зь Беларусій дзяржаў. Абураца гэтай эўрапейскай асьцярожнасцю ня варта — яна мудрэйшая за канадскую прынцыповасць. Каб зразумець чаму, зірнем на няпросты баланс вынікаў і выдаткаў рэжыму санкцый.

Санкцыі — гэта фантом

Эканамічныя санкцыі і нават поўная блікада самі па сабе яшчэ ніколі і нідзе не выклікалі палітычных зъмяненняў. Перамена высыпала ў выніку ўнутраных працэсаў, ім маглі дапамагчы гэтыя санкцыі, але толькі неапраўдана высокім коштам для развязця краіны ў далейшым (калі мэта не апраўдае сродкі). Нагадаем, нават фактычна эканамічная блікада не зваліла рэжымы на Кубе, у Іраку ці Паўночнай Карэі. Санкцыі не наблізілі палітычных пераменаў у Іране, Лібіі ды Бірме. Такім чынам, калі эканамічныя санкцыі мала дзе ў съвеце прыводзілі да дэмакратызацыі, дык чаму тады сучасная Беларусь будзе выключэннем з гэтага правіла? У выпадку наяўнасці сапраўды

жышцёва важных для сваіх нацыянальных інтарэсаў проблемаў буйных краіны (ЗША, Вялікая Брытанія) ня раз звязрталіся да санкцый і блікады апанэнтаў, але ніколі не дасягалі жаданага выніку, гублялі ўрэшце цярплюасць і пераходзілі ў сваёй палітыцы да больш радыкальных і ваяўнічых наступных пунктаў пляну — калі гэта сапраўды было ім трэба (як ЗША ў выпадку Нікарагуа ці Іраку). Беларус з гэтага пункту гледжання мае жышцёва важнае значэнне для нацыянальных інтарэсаў толькі адной буйной дзяржавы, здатай на шырокамаштабныя паспяховыя дзеянні ў дачыненіні да менскага рэжыму — Рәсей.

Нават Польшча тут мае і яшчэ доўга будзе мець толькі другарадную ролю. Німецкая ж палітычная эліта аддае перавагу дамоўленасцям з Москвой, яшчэ баючыся, праўдападобна, «ваймарскай» Рәсей, якая, як мяркуюць бэрлінскія стратэгі, калі яе залішне пакрыўдзіць на «нацускраінах», можа фашизавацца падобна Ваймарскай рэспубліцы пачатку 1930-х гадоў.

Можна запярэчыць, што цяпер з'явілася новая сіла — Эўразия. Але гэты актор адрознены па якасці ад нацыянальных дзяржаваў. Я маю на ўвазе перадусім асаблівасці структуры ЭЗ, дзе рашэнні прымаюцца зусім ня так зладжана і далёка ня так адназначна, як у звыклых для нас структурах нацыянальных дзяржаваў.

Нацыянальная дзяржава — гэта значыць манаполія гвалту пэўнай структуры на пэўнай тэрыторыі (умоўна кажучы, Магілёў ня можа беспакарана не выконваць беларускія законы ці аддзяліца ад Беларусі), а ЭЗ — добраахвотнае аб'яднанье, і пра такую манаполію гвалту на ўзоруні Звязу казаць не выпадае. Брусэль хутчэй каардыніс, чым наагул нешта вырашае, а фактычна любая складовая частка яго тэрыторыі, ня згодная з Брусэлем, можа выйсці са Звязу (як некалі Грэнландія).

Вялікія спадзеўы з ЭЗ беларускія

дэмакраты пачалі звязваць з аблежаваннем беларускага пытання ў Эўрапарлямэнце. Але перабольшваць значэнне гэтых аблежаванняў ня варта, бо рэзалюцыі Эўрапарлямэнту па міжнародных пытаннях, міжнародных адносінах і візвай палітыкі ЭЗ насамрэч не вызначаюць. Ахвотныя могуць гэта спраўдзіць нават па просьбенскай схеме трох апораў супольнай палітыкі ЭЗ.

Вызначаюць жа эўразіяйскую замежную палітыку ўрады. Больш за тое, фактычна гэта робяць перш за ўсё ўрады старых сяброў Звязу — прытым, нашыя зычлівые польскія і балтыйскія суседзі ня змогуць ў бліжайшай пэрспэктыве нешта ў гэтым зъмяніць, ды пераарыентаваць палітыку Звязу ў дачыненіні да Ўсходняй Эўропы. Справа ў тым, што нават разам узятых яны мала што могуць проціпаставіць аўтарытэту ці эканамічнай магутнасці старых чальцоў Звязу. А старыя чальцы Звязу заўжды былі куды больш зацікаўлены ў міжземнаморскім і блізкаўсходнім напрамках замежных зносінаў (з сваіх гістарычна абумоўленых меркаванняў).

Таму верагодныя санкцыі ў дачыненіні да Беларусі з заходняга боку рызыкуюць застацца толькі прыгожым жэстам ўвагі да прынцыпаў дэмакраты (што не зъмяншае катастрофічнай іх цаны для самой краіны, бо на краіны ЭЗ прыпадае ўжо калі паловы нашага замежнага гандлю). Большага ўмяшання з заходняга боку Лукашэнку баяцца няма чаго, мы настолькі нікому на тым баку не дапякаем, каб ён пачаў які-кольвець радыкальныя заходы. Баюся, што пакуль толькі Путін «думае пра Беларусь».

Санкцыі як шлях у Трэці сьвет

Шанцы на дэмакратызацыю праз санкцыі — невялікія. А як жа з цаной, якую давядзенца заплаціць

КАМЭНТАРЫ

краіне, якая пад іх трапіла? Тоє, чым абарочвающа дэмакратызацыйная санкцыі, я паставяна назіраю, прыяджаючы ў Іран. Гэтая краіна да санкцыяў мела найсучаснейшае абсталяваньне і імкліва мадэрнізоўвалася, імпартуючы зь усяго сьвету нават найдаражэйшыя дасягненыні чалавечага разуму (нафтавых грошай хапала!). Іран вось-вось павінен быў далучыцца да новых індустрыйных краінаў... Сёння ён адкінуты на дзесяцігодзьдзі назад, бо вымушаны двойчы «вынаходзіць усе ровары», альбо закупляць іх састарэлыя тэхналёгі ў далёка ня лідэраў тэхналагічнай галіны кшталту Рasei ды Пакістану. Гэта выснажвае інтэлектуальныя ресурсы, марнуе гроши, стрымлівае

разьвіцьцё, а, урэшце, пакуль ні на цалю не наблізіла дэмакратычныя зрухі. Прыймі краіна застасцца ў шэрагах Трэцяга сьвету.

Вядома, Іран — крайні прыклад, але і Беларусь можа апінуцца ў падобнай нязручнай сітуацыі, і нават з Другога сьвету выпасці ў Трэці, усё праз санкцыі, бо грошай на куплю тэхналёгіі і тавараў па трайной цэнсе ў нас няма, як няма той самай нафты. Санкцыі гіпатэтычна, згодна з марамі іх прыхільнікаў, набліжаюць дэмакратызацыю ў сьветлай будучыні, але руйнуюць любую краіну ўжо сёньня, замаруджваюць разьвіцьцё ва ўсіх галінах. Пазаўтра можа (!) адбыцца рэвалюцыя, але ўжо сёньня прадпрыемствы трацяць магчымасці для мадэрнізацыі і выхаду на рынкі. А стабільна

замацавацца на рынках вымагае вялікай і працяглай працы. Нават самая лепшая дэмакратычная рэвалюцыя не адновіць вокамгненні парушаныя санкцыямі эканамічныя сувязі, ня выправіць спрычыненія санкцыямі перакосы.

Вядома, першы вінаваты — той, хто давёў край да санкцыяў, усталяваўшы непрымальні для нас рэжым палітычнага кіравання. Але калі мы дбаем пра інтэрэсы краіны ў далёкай перспектыве, дык ня можам вітаць санкцыі, якія руйнуюць край у пагоні за зданью дэмакратызацыі. У зруйнаванай краіне Трэцяга сьвету ня будзе дэмакратыі. Нельга ўсьлед за рэжымам проста грэбаваць пагрозай разбурэння краіны на шляху да палітычнай перамогі. Гэта будзе антынацыянальная палітыка.

Працяг са старонкі 3.

школу.

Марыман напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 17:03

Вось менавіта ў Польшчы зь яе радыё «Марыямі» і ідзе ўсё да хрысьціянскага фундаманталізму!

С.П. напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 17:16

Alaksiej, ну а што добра гае істотная ролі рэлігіі ў жыхары, скажам, ЗША ці Польшчы? Што, там лепш вырашаюцца нейкія сацыяльна-эканамічныя праблемы ў параўнанні з краінамі, дзе рэлігія ня мае такога ўплыву? Ці там, можа, жыхары ў месце сваёй больш маральныя і дабрадзейныя? Параўнальная статыстыка хоць бы абуздыні злачыннасці ў розных краінах не дазволіць прыйсці да такой высновы.

Марыман напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 18:08

Духоўнасць і маральнасць развіваюцца самім чалавекам, а рэлігіі толькі паразытуюць на гэтых пачуцьцях. Усе рэлігійныя аўяднанні мусяць быць прыраўнаныя да грамадzkіх арганізацый. Чым Экзархат лепшы за Саюз пісьменнікаў?

Славянка напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 18:33

Аўтар маніць наконт вяртання атэізму як дзяржаўнай ідэалёгіі. У артыкуле Рубінава асуджалася залішня актыўнасць царквы ў парушэнні Канстытуцыі, яе неапрадуданае імкненне ў школу, і ня толькі ў школу, але і ў армію. Калі нехта не разумее розніцы паміж съвецкім і атэістычным, то гэта

ягоныя праблемы. Зь якой бы нагоды дзяржава ні імкнулася да съвецкасці, я магу толькі вітаць гэта. Чым больш адукаўаным і больш вольным у сваім мысленіні будзе народ, тым менш будзе ў грамадстве цемрашальства і гвалту. «А хрысьціянства дae надзею ўсім!» — а вось на трэба гаварыць за ўсіх. Хрысьціянскае цемрашальства нічым ня лепей якога іншага.

Рэд. Славянцы напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 18:54

Калі б гэта быў прости аўтар... А тут кіраунік ідэалагічнага ведамства... Адзін пішам, два наўме, кажа прымаўка. На справе гэтых артыкулаў азначае ўскосны загад ідэалагічнай вэртыкали і тайнай паліцыі. Дысэртацыі на рэлігійную тэматыку будуть забараняцца. Ксяндзоў і пратэстанцкія съявтароў перастануць пускаць у навучальныя установы, як ужо забаранілі пускаць беларускамоўную інтэлігэнцыю. Сыстэма робіць яшчэ адзін крок да татальнасці — цяпер ужо зьбіраеца «вызваліца людзей з-пад уплыву царквы», хоць законы, канстытуцыя і міжнародныя нормы адносяць рэлігію і веру да справаў сумленіня. З чаго гэта дзяржава бяре на сябе права кагосць вызваліца з-пад уплыву царквы? Артыкул Рубінава яшчэ раз съведчыць, што ўтакіх ідэалагічных аддзелах (таксама супярэчных канстытуцыі і ўсходзячым нормам) акапаліся інтэлектуальныя сталіністы. Аналізуваць такія артыкулы, лічым, патрэбна. Цікава, што гэты артыкул даслалі да нас аўтар з Докшыцкага раёну. Там, у глыбінцы, людзі тонка адчуваюць, што стаіць за гладкімі словамі ўлады.

Віктар Місевіч напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 22:24

Змаганьне з Богам — гэта змаганьне з чалавекам. Савецкі атэізм панішчыў

храмы і панішчыў беларусаў. Сёння мае тое, што мае: паўсюднае п'янства і маральнае разбэшчанасць. Я — каталіцкі съявтар, і не па газетных артыкулах ведаю жыцьцё простых людзей. Тым, хто за атэізациі дзяржавы, хачу парайці: прайдзіце па калядзе, зайдзіце ў кожны дом на вёсцы, у горадзе і ўбачыце, што мы мае сёньня. Людзі ІСНУЮЦЬ без надзеі, ня маюць сэнсу жыцьця.

Асабліва моладь. Нядайна ў маёй парафіі павесіўся 18-гадовы юнак. Ён ужо ня першы. Упэўнены, што, каб веры ў Бога, меў контакт са съявтаром — не ўчыніў бы гэткага. А ў школу мяне не пускаюць, і не таму, што настаўнікі супраць. Проста спадары ідэалагія паліцілі за лепшае насаждаваць кругом БРСМ, зь якога ўсе толькі съмноўца, чым дазволіць дзэцям пазнаёміцца бліжэй з дзесяццю прыказаньнямі. Як не прынёс Беларусі карысці савецкі атэізм, так не прынёс і ўласнабеларускі. Гэта прысуд на самавынішчэнне нацыі.

Віталь зь Менску напісаў(ла) Сынежань 14, 2006 у 23:46

Там, у дзяржаўных вярхах, лічаць, што Лукашэнка — Бог, і ўсё, што не па яго волі — злачынства. Таму й ня дзіўна, што йдзе гаворка пра поўнае падпрадкаванье ўсім грамадства Богу-Лукашэнку. Царква, па дзяржаўнай ідэалёгії, павінна мець месца найміта ў дзяржаўных гульнях, а ня быць самастойнай сілай, якая яшчэ й кіруеца волій Божай, вышайшай за презідэнцкую. Рубінаў кажа пра тое, што Нельга пускаць царкву далей тых межаў, якія патрэбны сёньняшнім кірауніцтву. Нельга нікому сёньня на Беларусі мець сваё. Я. Вось так дзяржава знаходзіцца сабе ўсё новых і новых ворагаў. Мала ім шчаміць іншадумцаў... Прышоў час і за сваіх узяцца. Ну-ну...

Актуальныя левыя

Саюз беларускіх левых створаны на ўкраінскай зямлі. Калякін: стварэнне Саюзу левых сілаў прадыктаванае момантам. Бухвостаў: непавага да правоў працоўных спарадзіла тро страшныя зъявы — фашызм, нацызм і сталінізм.

У Чарнігаве 17 сіння 2006 адбылася ўстаноўчая канфэрэнцыя аргкамітэту Саюзу левых партыяў. У працы канфэрэнцыі ўзялі ўдзел прадстаўнікі ПКБ, БСДП (Грамада) і жаночай партыі «Надзея». Для правядзення канфэрэнцыі спрабавалі адшукаць памяшканьне ў Беларусі, але рады не далі, таму сход прайшоў у суседzkім Чарнігаве.

У Чарнігайскі Палац культуры зъехаліся партыйцы з усіх рэгіёнаў Беларусі. Шмат хто, як магілёўская дэлегацыя партыі «Надзея», сутыкнуліся з проблемамі падачас перасячэння беларуска-ўкраінскай мяжы. Усяго ў працы канфэрэнцыі ўдзельнічалі 484 чалавекі, звыш ста дэлегатаў з той ці іншай прыгынны не змаглі дабраца да Чарнігава.

Дэлегаты канфэрэнцыі падабраліся надзвіна стракаты. На чыткі пінжалаках красаваліся камсамольскія значкі з савецкай сымболікай, на іншых — бел-чырвона-белыя сцяжкі і значкі «За свабоду». Трэба адзначыць, што ня ўсе партыйцы ўхвалілі ідэю стварэння Саюзу левых сілаў. З рэзкай крытыкай чарнігайскай канфэрэнцыі выступіў сацыял-дэмакрат Анатоль Сідарэвіч: ён прынцыповы працоўнік саюзаў з камуністамі.

У асноўным на канфэрэнцыі прысутнічалі людзі старэйшага і сярэдняга пакалення, было зусім мала заўважана моладзі, хая, паводле сьпісаў удзельнікаў, 111 чалавек быў ва ўзроўніце да 30

гадоў. Моладзь асабліва не праяўляла сваёй актыўнасці. Што праўда, і старэйшыя не былі цалкам абазнаныя ў партыйных рэаліях. Мужчына, што сядзеў за мной, увесі час пытаўся ў свайго калегі, хто сядзіць у прэзыдыюме, а тамака ў асноўным была прадстаўлена вярхоўка партыяў.

Канфэрэнцыю на беларускай мове вёў намеснік старшыні БСДП (Грамада) Аляксей Кароль. Спачатку былі вырашаныя арганізацыйныя пытанні, хая сп. Кароль і адзначыў, што ў іх усё адно ўзынікнуць проблемы зь Мін'юстам.

Аляксандар Бухвостаў расказаў, што налета мае быць праведзены ўстаноўчы з'езд Беларускай партыі працоўных, якая паўстане на месцы ліквідаванай партыі працы, а пазней далучыцца да Саюзу левых партый. Бухвостаў адзначыў, што непавага да правоў працоўных спарадзіла тро страшныя сусьветныя зъявы — фашызм, нацызм і сталінізм.

Старшыня жаночай партыі «Надзея» Алена Яськова не пакінула яснага і адназначнага ўражання. Яна ў асноўным гаварыла звыклыя рэчы з багажу апазыцыйнага палітыка пра дэмакратыю, свободу, канстытуцыю. Назвала Беларусь «запаведнікам хамства» і выказала ўпэўненасць, што гэты лад хутка зменіцца.

Сяргей Калякін, у сваю чаргу, адзначыў, што «гэта канфэрэнцыя ня ёсьць штучнай, а прадыктаваная

момантам. Улада манаполізавала левы флянг Беларусі, але задача ўдзельнікаў сёняняшняй канфэрэнцыі зламаць гэтыя стэрэатыпы». Выступ Калякіна быў вельмі энэргічным, ён сем разоў зрываваў авацы залі. Старшыня ПКБ называў мясцовыя выбары фарсам, а таксама першы ў гэты дзень заклікаў вызваліць палітвязняў. Калякін таксама, як і Яськова, гаварыў, што беларускім уладам засталося ўжо нядоўга, а асноўнай задачай левых партыяў называў «разбураныне сцяны страху».

Перад выступам старшыні БСДП (Грамада) Анатоля Ляўковіча з залі прыйшла цыдулка з пытаннем: «Чаму пад канчатковым дакумэнтам канфэрэнцыі стаіць подпіс Ляўковіча, а не Казуліна? Раіса Міхайлоўская, прэс-служба А. Казуліна». Як высьветлілася, Ляўковіч па сёняня афіцыйна зъяўляеца старшынём партыі, а з'езд, дзе быў абрани Казулін, Мін'юст не прызнаў.

Ляўковіч выступаў імпэтна. Сярод іншага ён адзначыў, што для БСДП (Грамада) адной з асноўных задач «зъяўляеща нацыяльна-культурнае раззвіццё». Менавіта Ляўковіч першым на канфэрэнцыі гукнуў у залю «Жыве Беларусь!». Па-беларуску таксама выступаў і адвакат Казуліна Ігар Рынкевіч, які распавёў пра сваю нядайнюю сустрэчу з Казулінам. Рынкевіч сказаў, што Казулін падтрымаў гэтае аб'яднанье. «Крайне патрэбныя актуальныя левыя, якія здольныя перамагчы», — гаварыў Рынкевіч.

Канфэрэнцыя аднаголосна вырашила абраць ганаровым старшынёй Саюзу левых партыяў экс-кандыдата ў прэзыдэнты Аляксандра Казуліна.

Яшчэ было шмат выступаў, але не было канкрэтных прапановаў, што рабіць і як перамагаць. Чытаціся ўрыўкі зі вершаў беларускіх савецкіх паэтаў-аўтараў сядзідэй: Івана Батрака. Праграмная заява была падтрыманая амаль усімі дэлегатамі бяз значных паправак. Ціпер чарга за Мін'юстам.

Пры вяртанні ў некаторых удзельнікаў чарнігайскай канфэрэнцыі ўзыніклі проблемы на перасячэнні мяжы.

**Зыміцер Панкавец,
Чарнігай — Менск**

Аляксандар Бухвостаў (злева), Сяргей Калякін і Анатоль Ляўковіч намацаюць новы шлях.

Пальцы адной руکі

Аб'яднанье левых сілаў — гэта прадвеснік зъяўлення цывілізаванай палітычнай систэмы, у якой для папулістаў ды маргіналаў будзе прадугледжанае месца не ў прэзыдыюме, а на галёрцы. Піша **Алесь Кудрыцкі**.

Адна з самых вялікіх проблемаў апопняга часу — неймаверная блыгайна ў азначэннях. Яна ніяк не дае нам паразумецца. Адно слова «дэмакратыя» чаго вартае. Для адных гэтага — самы справядлівы лад, для іншых — пачвара зь сямю галовамі. Для кагосці нацыяналісты — гэта фашысты, для іншых — гэта патрыёты. У сваю чаргу, апошнім словам «патрыёты» называюць «лукашыстай» ды апаруністай. А калі замежны журналіст прыяжджае да нас, а потым піша ў артыкуле пра «правых» ды «левых», то даўменца, каго ён мае на ўвазе, найчасцей проста немагчыма.

Асабліва дасталося дыхту тэрмінам «сацыялісты», «левыя» — надта шмат авантуристычнай круцялёў прысягвае да сябе ідэя сацыяльнай справядлівасці. Але калі мы разгорнем першы нумар «НН» (1906 году), то ўжо ў рэдакцыйным артыкуле пра чытаем, што газэта стваралася для таго, каб патрапіць «і пад стрэху бедной курнай хаты мужыка-беларуса». Ці вось сёмы нумар «НН» — вялікае фота дэпутатаў першай Думы Аладзіна, Жылкіна ды Анікіна, якія «наймацней стаялі за народную свободу і зямлю для працуючых на ёй». Пачытаеш артыкулы, верши, апавяданыні ды зразумееш: «Наша Ніва» пачатку мінулага стагодзьдзя была газета спрэс сацыял-дэмакратычная. І гэта натуральна: якія яшчэ погляды маглі быць супраўды прагрэсіўныі ва ўмовах расейскага манархічнага рэжыму?

Сацыялізм зь нечалавечымі тварам

Савецкі лад ня толькі вынішчыў выбітных беларускіх сацыял-дэмакратаў фізычна — ён падмяніў сама разуменіне ідэі сацыяльнай справядлівасці. Калі той бруталыны строй, які будаваўся ў СССР, называўся сацыялізмам, то камунізм мусіў стацца супраўдным пеклам. Ня дзіва, што ў многіх людзей, крытычна настроенных да савецкага ладу, выпрацаваўся ўстойлівы ванітны рефлекс на слова з коранем «сацыяль». Іншыя ж, наадварот, намёртва звязалі гэты корань з навязанымі стэрэатыпамі ды ўласнымі фантазіямі пра ідэальны савецкі лад.

Менавіта на эмоцыях гэтых людзей грае, бы на тых цымбалах, усе 12 год свайго прэзыдэнцства Аляксандар Лукашэнка. Фактычна, ён скраў у сацыял-дэмакратаў іх базу — сумлен'не ды палітычная культура не дазволілі ім паабязца народу столікі, колькі яму наабяцалі «адзіны сапраўдны сацыяліст». Вось і выйшла, што найболыш актыўнай засталася менавіта тая частка апазыцыі, якая мае больш іц мешч правы (у рамках заходніх тэрмінаў) погляды. Спаборніцтва з Лукашэнкам вялося на ўзоруні ідэалаў (незалежнасць супраць зыліцца з Расеяй, нацыянальная культура супраць ізасавецкае і г.д.), аднак пры гэтым прэзыдэнт учэпіста трymаў у руках усе козыры сацыял-дэмакратаў.

Але іц ёсьць Лукашэнка супраўды сацыялістам? Ці той лад, які ствараеца ў Беларусі, супраўды бярэ ад сацыялістычнага ідэала ўсё найлепшае? Лёгка заўважыць: апошнім часам маска сацыяльнай справядлівасці пачала спаўзаць, агаліючы бруталыны капіталізм. Кантрактная систэма ператварае людзей ва ўласнасць карпарацый-дзяржавы. Пікнуў? Сядзі бяз працы. Краіна, дзе большасць не зарабляе і трохсот даларай у месяц, пужае заходнезўропейскімі цэнамі ў крамах. Мэдэцына негалосна зрабілася платнай (калі не праз касу, дык праз кішэню) пры фактычна адсутнай систэме страхавання. Рамонты за бапкоўскі кошт у школах, непамерныя цэннікі за вучобу ва ўніверсітэтах. Улада звыкаецца да шыку. Гарналыжныя курорты ды лядовыя палацы нагадваюць забавы арабскіх шэйхаў — працоўнаму народу ад іх карысыці мала. Дробныя чыноўнічкі паводзяць сябе, нібы паны, буйныя — нібымагнаты. То бок, па-хамску. Прылюдны гандаль «Белтрансгазам» уражвае сваім цынізмам. Трэба мець немалы талент, каб яшчэ доўга падтрымліваць веру беларусаў у сацыяльную справядлівасць такой систэмы.

Свабода супраць несвабоды

У сталых заходніх дэмакратыях зазвичай змагаюцца дзве асноўныя палітычныя сілы. Левыя кажуць: дзяржава дапамагае чалавеку, а рынак

не павінен яму замінаць. Правыя лічаць: дзяржава не павінна замінаць чалавеку, а рынак павінен яму дапамагаць. Фактычна, яны глядзяць у адным накірунку, толькі акцэнты ставяць пазнаму. У гэтым і ёсьць сакрэт стабільнасці супелых дэмакратыяў. Але што выходзіць у Беларусі? У нас дзяржава ды рынак збліліся разам, і чалавеку гэта сумесь не дапамагае, а замінае. Чым далей — тым болей. Тут хаваеца шанец для беларускіх сацыял-дэмакратаў. Рэжым Лукашэнкі яшчэ трymае ў руках тыя козыры, але іх фарбы ўжо паблякні. Рана іц позна крыўда на такі дзяржаўны лад зробіцца агульным местам у дыскусіях на кухнях. А хто лепей за сацыял-дэмакратаў умее распаўесьці пра сапраўдную справядлівасць!

Праўда, маем адну проблему. Ёсьць толькі адно словазлучнине, якое выклікае больш кішнай за тэрмін «аб'яднаная дэмакратычная апазыцыя» — гэта «аб'яднаная беларускія сацыял-дэмакраты». Звадкі сярод нашых сацдэмамаў абрыдлі мя менш за навіны пра птушыны грып: сезонная зяява. Таму ёсьць небясьпека, што створаны 17 сіння 2006 Саюз левых партый ўстанецца чарговым недзеяздольным палітычным праектам. Магчымая, аднак, і такая сітуацыя: пагаршэнне эканамічнага стану ў краіне прыступае зумніці апазыцыю, пашырыць фронт змагання з рэжымам з чистых ідэалаў на прыземленыя гаспадарскія праблемы, то зьявіцца шанец на зымены.

У любым выпадку, аб'яднаные левых сілаў — гэта прадвеснік таго, што некалі ў Беларусі з'явіцца цывілізаваная палітычная систэма «правыя-левыя», у якой для папулістаў ды маргіналаў будзе прадугледжанае месца не ў прэзыдыюме, а на галёрцы. Тым больш, што такая систэма дапамагла б пазыбегнуць барацьбы грошовых кланаў па прыкладзе Украіны і ці ўсталявання ў Беларусі шпекуляціўнай накшталт той, якія зараз узялі верх у Pacei.

Ці існуе прынцып, які аб'яднае праравы ды левае крылы беларуское апазыцыі тады, калі сацыял-дэмакраты выйдзуть з летаргічнага сну, уваб'юцца ў сілу? Натуральна. Беларусь пакуль не Нямеччына, ня Францыя і нават ня Польшча. Галоўная спрэчка ў нашай краіне вядзеца не пра тое, колькі падаткаў трэба спаганіць. Ідзе барацьба двух прынцыпаў — свабоды і несвабоды. У гэтым сэнсе праўды і левыя — пальцы, якія растуць з адной руکі.

Цёплая зіма 2006-га

Ці Бог ізноў ашчаджае беларусаў? Піша Віталь Тарас.

Юбілей

«Цяжка ўяўіць сабе, што гэты пудоўны пісьменнік жывы. Цяжка паверыць, што ён ходзіць па вуліцах разам з намі. Здаецца, быццам ён памёр.

Бо ён напісаў столькі кніжак! Кожны чалавек, напісаўшы столькі кніжак, даўно ляжаў бы ў магіле. Але гэта — сапраўдны нечалавек! Ён жыве і ня думае паміраць, на ўсеагульнае зьдзіўленне. Большаясць лічыць, што ён даўно памёр — настолькі вялікае захапленне ягоным талентам... І ён сам напісана ў гэта ня верыць. Але ён безумоўна памрэ. Яму паставяць агромісты помнік, а ягоным імем назавуць і paddrom — бо ён так любіў коней. Магілу ягоную агародзяць металічнай рапоткай. Так што ён можа не хвалаўца. Мы ўбачым на ёй ягоны барэльеф.

Задчора я пачуў, што ён сканаў. Аб гэтым паведаміла мая дачка, якая любіць пажартаваць. Я, праду́ду кажучы, адчу́ту радасць і гонар за нашага сябра-таварыща.

— Нарэшце, — усклікнуў я, — ён зойме месца ў літаратуры! Радасць была дачасная. Але я думаю, доўга нам не давядзеца чакаць. Ён нас не расчаруе. Мы ўсе верым у яго. Мы пажадаем яму завершыць працу, якую ён яшчэ ня скончыў, і як мага хутчэй узрадаваць нас».

Гэта фрагмент апавядання расейскага пісьменніка-гумарыста Віктара Галію́кіна, апублікованага ў 12-м нумары паўзабытага цыпера савецкага часопісу «Аўрора» за 1981 год. Апавяданье выклікала нечуваны ўсесаюзны скандал. Магчыма, ніхто не зъвярнуў бы ўвагі на туго гумарэску пад назвай «Юбілейная прамова», калі б рэдакцыя ня ўспомніла ў апошні момант пра сапраўдны юбілей і не надрукавала на адкрыцці нумару партрэт Леаніда Брэжнева. 19 сьнежня 1981 году яму споўнілася 75 гадоў, і жыць генэральному сакратару ЦК КПСС заставалася меней за год.

Той нумар часопісу карыстаўся вялікай папулярысціць, апавяданьнем зачыталіся, падзяляючы пачуцьці гумарыста. Цыпера цяжка зразумець, што ў ім знаходзілі такога съмешнага.

Але вось нататка таго часу ў газэце «Правда»: «Ваяры вучэбнага танкавага палка Забайкальскай вайсковай акругі на сходзе асабістага складу прынялі рапшэнне прасіць міністра абароны СССР залічыць ганаровым курсантам 1-й танкавай роты гэтага палка Генэральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыню Прэзыдыуму Вярхоўнага Савету СССР, Старшыню Савету абароны СССР Маршала Савецкага Саюзу Леаніда Ільліча Брэжнева. Ідучы наусцрач пажаданням ваярам гарнізону, дзе Леанід Ільліч Брэжнёў пачаў вайсковую службу, мініstar абароны СССР Маршал Савецкага Саюзу Дз.Х. Усыцінаў даў загад аб залічэнні таварыша Л.І.Брэжнева ганаровым курсантам першай роты вучэбнага палка».

Тым, хто забыўся ці ніколі ня ведаў скажу, што пералік усіх выпшэйших тытулаў таварыша Брэжнева быў абавязковым для ўсіх публікацыяў у СМІ, таксама, як і напісаныне гэтых тытулаў зь вялікай літары.

А вось яшчэ нататка ТАСС: «КАТМАНДУ. Тут адчынілася выставка, прысьвяченая 75-годзідзю Л.І.Брэжнева. На ёй прадстаўленыя кнігі «Малая Зямля», «Адраджэнне», «Цаліна», перакладзеныя на непальскую мову, іншыя працы савецкага кіраўніка, а таксама шматлікія фотадакументы».

Такія паведамленні на той час нават усъмешкі ўжо не выклікалі — настолькі звыклай часткай савецкага жыцця яны зрабіліся.

Прадчуваньне Трэцяй сусветнай

У той самы час, за некалькі дзён да юбілею генсэка, ТАСС паведамляла з Варшавы: «Вайсковая рада нацыянальнага ўратавання працягвае ажыццяўляць неабходныя меры, скіраваныя на перадоленне перажыванага краінай найвастрэйшага крызису. Згодна з распараджэннем Вайсковай рады, падраздзялены Войска Польскага сумесна з мясцовымі органамі ўнутраных справаў перашкаджаюць спробам правакатарап арганізаціяў страйкі на асобных прадпрыемствах».

Размова, нагадаем, ішла пра ўвядзенне вайсковага становішча ў Польшчу, калі Вайсковая рада (WRON) на чале з

кіраўніком ПАРП генэралам Ярузэльскім інтэрнавала дзясяткі тысяч дзеячоў «Салідарнасці», увяля татальную цэнзуру, гвалтам здушыла страйкі і ўсе праівы грамадзянскага супраціву. Праўда, як выявілася, ненадоўга.

Многія, у тым ліку і ў Савецкім Саюзе, прадчувалі нешта падобнае.

Прадчувалі, што не падцерпіць Масква існаваньня вольнай дэмакратычнай Польшчы на заходнім мяжы СССР. Памятаю, як незадоўга да вайсковага перавароту да нас прыехалі сваякі з Польшчы. Для іх, у адрозненьне ад грамадзянаў СССР, на той момент не было вялікай праблемы атрымаць дазвол на выезд. Яны вельмі неадназначна ставіліся да таго, што адбываецца ў іх на радзіме — да «Салідарнасці», да Валэнсы. Але яны вельмі трывожыліся за тое, што будзе зь іх краінай далей. Хоць наўпрост яны гэтага й не выказвалі, але пры развязванні мы ўсе адчувалі вялікі сум і хвальванье, нам чамусці здавалася, што мы можам ніколі больш ня ўбачыцца. Таму абдымаліся з сваякамі перад іх дарогай мацней, чым калісці раней, і нават амаль не хавалі сълёзай. Насамрэч убачыцца мы змаглі праз якіх сям гадоў.

Але на той момент, у сьнежні 1981-га, ніхто ня мог быць упэўненым, што Савецкі Саюз не ўвядзе свае войскі ў Польшчу, як перад тым увёў іх у Аўганістан, і не справакуе Трэцюю сусветную вайну. Масква не ражылася, чакала, што Ярузэльскі сам навядзе парадак. ЗША таксама не съпяпаліся з рэзкім дзеяннемі, амежаваўшыся асуждэннем рожыму і маральнай падтрымкай унутранага польскага супраціву (як ціпер вядома, ня толькі маральный).

Між іншым, Ярузэльскага ціпер хочуць пазбавіць усіх званьняў за ягоныя злачынствы. А вось аднагодка ў сябра Брэжнева — Эдварда Герка, які кіраваў Польшчай да Ярузэльскага і давёў польскую эканоміку да поўнага краху, дагэтуль бальшыня палякаў успамінае зь цеплынёй. Аб гэтым съведчыць і леташнія сацыялягічныя апытаўнікі Польшчы.

Рэальны сацыялізм у спадчыну

Да 100-годзідзя Брэжнева Расейская Фундацыя грамадзкай думкі (ФГД) правяла сацыялягічнае апытаўнінне, паводле якога 61% рэспандэнтаў лічаць гады яго праўлення шчаслівым часам, і толькі 17% — непраслівым.

Прычым, сярод тых, каму ад 36 да 54 гадоў, пазытыўную ацэнку таму часу даюць 75% рэспандэнтаў, і сярод тых, хто старэйшы — 74%.

Наўрад ці падобнае апытаньне, калі б яно праводзілася ў Беларусі, дало б іншыя вынікі. І пацверджаньнем гэтаму могуць служыць іншыя лічбы. У адказ на апытаньне, што хацелі б рэспандэнты ўзяць з брэжнеўскай эпохі ў дзень сёньняшні, часцей за ёсё называлася бясплатная адукцыя (14% ад усіх апытаваных), ахова здароўя (12%), поўная занятыцьць (11%), ніzkія цэны (9%), годныя заробкі і пэнсіі (7%), бясплатнае жыльё (6%). 13% апытаваных згадвалі ў гэтым канктыксьце стабільнасць, упэўненасць у заўтрашнім дні. Фактычна, гэта ѿсё тое, чым ганарыца сёньняшня ўлада Беларусі. За выключэннем «ніzkіх цэнаў» (чамусыці апытаныя забываюць пра неаднаразовыя падвышэнні цэнаў за брэжнеўскім часам на так званыя «прадметы раскошы» — дываны, мэблі, аўтамашыны) і «бясплатнага жыльля» (атрыманыя якога можна было чакаць дзесяцігодзіньямі) усё

ёсьць у цяперашній Беларусі. Прынамсі, калі верыць афіцыйнай статыстыцы, у Беларусі перамог «рэальны сацыялізм», пра які гаварылі брэжнеўскія ідэолагі.

Дый бяз гэтага відавочна, што ўзровень жыцця ў сучаснай Беларусі ня толькі наблізіўся да сярэднестатычнага савецкага ўзроўню дваццаціццвёртага даўніны, але і значна пераўзышоў яго. Хто зь беларусаў тады, на пачатку 1980-х, мог марыць, скажым пра ўласны «Фольксваген»? Ни кажучы ўжо аб уласным катэджы?

У той самы час, паводле сацыялагічнага апытаньня, праведзеннага на замову расейскае дзяржаўнае сацыялагічнай службы ВІЦОМ, аб распадзе СССР шкадуюць 68% апытаваных расейцаў і толькі 52% грамадзянаў Беларусі. Аб'яднаныя ж у новы Саюз хацелі б крыху больш паловы расейцаў і толькі 36% беларусаў.

Упэўненасць у заўтрашнім дні

І гэта натуральна. Навошта імкнуцца да нейкага новага мітычнага саюзу,

калі Савецкі Саюз захаваўся ў амаль некранутым выглядзе ў самой Рэспубліцы Беларусь? Дзе захаваліся КГБ, дзяржкантроль, савецкая систэма сацыяльнага забеспячэння і адукцыі, славутая «стабільнасць» і «ўпэўненасць» у заўтрашнім дні». Гэта тая самая ўпэўненасць, якая прымушала дваццаць пяць гадоў таму і прымушае дагэтуль маладых альбо сталых людзей у Беларусі з'яжджаць на Захад. Тая «стабільнасць і згода», якія пануюць звычайна на могілках і якія прымушалі людзей, не пазбаўленых інтэлекту і гонару, літаральна скавытаць ад тугі. Многія адукаваныя сыпіваліся альбо сыходзілі ва «ўнутранае падпольле» за брэжнеўскім часам — ішлі ў качагары, вартаўнікі, падмітальшчыкі.

Здаецца, «мода» на гэтыя прафэсіі сярод творчай інтэлігэнцыі хутка вернецца.

Зразумела, нармальны чалавек ня можа жыць толькі палітыкай і развагамі на палітычныя тэмы. І за брэжнеўскім часам, як і ва ўсе часы, людзі кахаліся, сябравалі, пісалі книгі, чыталі, хадзілі ў кіно і тэатры, адпачывалі на моры, зьбіралі грыбы й ягады. Адным словам, жылі. Жывуць і зараз.

Сёлетні год запомніца ня толькі палітычнымі падзеямі — прэзыдэнцкімі выбарамі і Плошчай, галадоўкамі Казуліна і пратэстантаў, сахараўскай прэміяй Мілінкевіча, судамі над маладафронтайцамі й флэш-мобамі, пікіроўкамі Лукашэнкі й Пуціна. Гэты год, па-моему, увойдзе ў гісторыю таксама фэномэнальным ураджаем яблыкаў. Большая частка якога гніе праста ў садах на зямлі ці на съёмніках. І яшчэ год запомніца фэномэнальна ўплыт пачаткам зімы.

Ці Бог чарговым разам літасціва ставіцца да беларусаў, даочы ім магчымасць лягчэй перажыць яшчэ адну зіму трывогі нашай, ці рыхтуе нас да сапраўдных выпрабаванняў?

Мне чамусыці ўспамінаецца анэкдот брэжнеўскага часу. Што напішуць у будучых энцыклапедыях пра Брэжнева і Андропава? «Дробныя палітычныя дзеячы эпохі Сахарава і Салжаніціна...»

Я ня ведаю, ці назавуць калі-небудзь беларусы сучасную эпоху, скажам, эпохай Васіля Быкова. Але гэта эпоха ўжо належыць ім — толькі яны гэтага яшчэ не ўсьвядомілі, увесі час азіраючыя на Брэжнева, Сталіна ды іншыя здані мінулага...

BORODULINS COLLECTION

БелТА: У Маскве былі дасягнутыя дамоўленасці

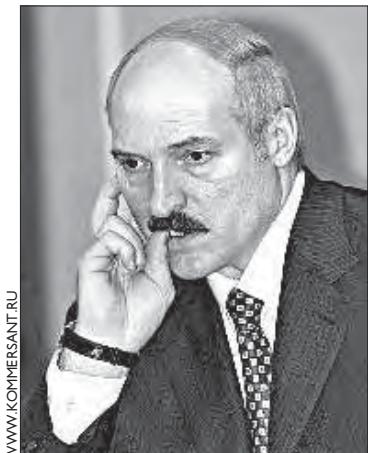
Вельмі мала інфармацыі надышло з Масквы, дзе ў мінулу пятніцу адбылася сустрэча А.Лукашэнкі і У.Путіна. Расейская крыніца пішуць: перамовы скончыліся зь неакрэсленым вынікам, і звязтараюць увагу на рэмарку Лукашэнкі, што ўдалося дамовіща пра адзіную канстытуцыю і адзіную валюту.

Беларуское дзяржаўнае агенцтва БелТА дае інфармацыю настолькі агульную, што нават між радкоў цяжка нешта вычытаць: «Прэзідэнты Беларусі і Расіі па выніках двухбаковых пераговораў у Маскве дару-

чылі ўрадам пра праца відэа ўзроўні дамоўленасцей. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў прэс-службе кіраўніка беларускай дзяржавы. Як чакаеца, механізмы рэалізацыі дамоўленасцей могуць быць вызначаны ў бліжэйшы час».

Дакладна вядома толькі, што А.Лукашэнка адмяніў плянаваны ўздел у хакейным матчу з камандай «Газпромэкспарту» і заўчасна вярнуўся ў Беларусь.

МВ

www.kommersant.ru

Расейская прэса: Лукашэнку ў Маскве пакінулі без абеду

Крыху съятла на перамовы пралілі суботнія нумары расейскай прэсы. У тым ліку спартовай.

Так, «Спорт-Экспресс» у артыкуле «Быков показаў, как забівать на Ходынке» аналізуе пятнічны хакейны матч паміж камандамі «Зоркі хакею Расіі» і «Газпромэкспарт». У матчы — паводле дзяржаўных і недзяржаўных беларускіх СМІ — меўся браць ўздел кіраўніка Беларусі. Прычым згуляць супраць каманды «Газпромэкспарту», што сымбалічна. Аднак у артыкуле прозвішча Лукашэнкі

нават няма ў пераліку гульцоў.

Пра тое, што прэзыдэнт Беларусі ня толькі не паехаў на хакей, а наагул адразу пасыля перамоваў з Путіным вярнуўся ў Менск, піша карэспандэнт газеты «Коммерсанть» Андрэй Калеснікай у артыкуле «Лукашэнка быў пакінуты без абеду»:

«Трохгадзінныя перамовы скончыліся, як звычайна, нічым. Прэзыдэнту Беларусі не ўдалося ні на адзін цэнт

зьнізіць новую цану расейскага газу для Беларусі. Яна складае 200 даляраў за кубамэтар. Больш за тое, ён атрымаў адмову і па ўсіх астатніх перамоўных пазыцыях. Так, экспартнія пошыны на расейскую нафту для Беларусі ня будуць ні адменены, ні нават зьніжаны. На тое, каб Аляксандар Лукашэнка паверыў у гэта, пайшло амаль дзіве гадзіны з гэтых трох. (...)

Каб ён не рабіў выгляду,

што перамовы ўдаліся, то ніхто б, можа, і не зъдзіўся, калі стала вядома, што адміністрація супольны абед Аляксандра Лукашэнкі і Ўладзімера Путіна, а таксама заплянаваная (...) іхная паездка ў новы Лядовы палац на Хадынскім полі (...). Учора ўвечары спадар Лукашэнка звібраўся на вайсці на лёд і пагуляць за каманду вэтэранаў расейскага хакею».

АГ

«Советская Белоруссия»: «Урад пачне пошуку новых крыніцаў бюджету»

Орган Адміністрацыі прэзыдэнта даў вельмі аблежаваную інфармацыю пра нафтаве рашэньне Масквы.

У органе Адміністрацыі прэзыдэнта — газэце «Советская Белоруссия» з'явіўся каментар на тэму ўвядзення Расейскай экспартнага мыта на пастаўкі нафты ў Беларусі. Артыкул Уладзімера Самахвалава мае загаловак «Нафта пахне грашым».

Аўтар пачынае з апэляцыі да падпісанай у 1999 г. дамовы аб саюзной дзяржаве і аб супольнай мытнай прасторы. Падпісаны Міхаілам Фрадковым дакумэнт наконт мытаў «СБ» называе «парушэннем прынцыпа ўзаемнага гандлю».

«СБ» прагназуе налета павышэнне коштападаткаў на бэнзын, а таксама карэктроўку ў сувязі з гэтымі аbstавінамі бюджету 2007. Аднак каментатар супакойвае: «На ўзоровень жыцця ў Беларусі гэта асаблі-

ва не паўплывае». Чалавеку, які не чытаў незалежных СМІ, з артыкулу ў «СБ» не-магчыма зразумець, якое канкрэтна разнінне прыняла Расія, якія прычыны ёю рухалі і якія канкрэтна сумы страпіць бюджет. (Як вядома, «Коммерсанть» ацэньвае будучыя страты беларускага бюджету на 1,7—2 млрд даляраў, а эканамісты прагназуюць дэвалювацьню беларускага рубля ў выніку гэтага).

З артыкулу вынікае, што беларускі бок яшчэ разглядае варыянт, што Расія адкликае сваё рапэніне. Бо зараз акурат вядуцца перамовы, каб «дасягнучь кампраміснага рашэння».

Магчыма, мы станем съведкамі новых актаў капітуляцыі і здачи Расіі новых

элемэнтаў нацыянальнага суверэнітэту Беларусі, напрыклад, стварэння саюзнага парламэнту ці перадачы 50% «Белтрансгазу».

Калі ж мыты ня будуць зънятые, беларусы пагражаютэ крокамі ў адказ. Захады Расіі, як кажа ў «СБ» парламэнтар Анатоль Паўловіч, «могуць значна ўскладніць будаўніцтва саюзной дзяржавы». Таксама Паўловіч гаворыць, што ў выпадку падарожання расейскіх энэрганосбітаў «урад пачне пошуку новых крыніцаў папаўнення бюджету».

Цікава, што складаныя «пашукі новых крыніцаў» ускладаюцца на ўрад, не на прэзыдэнта — верная прыкмета таго, што посыпех не гарантаваны.

У апошніх сказах аўтар ганіць пазыцыю ЗША, якая засыцерагла Расію ад выкарыстання энэрганосбітаў у якасці спосабу ціску («хочуць палавіць рыбку ў мутнай вадзе»). Тым самым ускосна завярае Расію: ніякай нармализацыі адносінаў з Захадам не плянуеца.

Зыміцер Панкавец

Зънты рэдактар «Роднага слова»

Міхась Шавыркін, які кіраваў унікальным выданьнем ад часу яго заснаванья, тлумачыць гэта ўмішаньнем кіраўніцтва праўладнага Саюзу пісьменьнікаў: «Відаць, гэтым спадарам вельмі хацелася друкавацца ў часопісе».

Пра тое, што галоўны рэдактар часопісу «Роднае слова» Міхась Шавыркін (**на фота**) быў зънты з пасады, калектыву часопісу 15 сіння ўранку паведаміў дарадца міністра адукацыі па сувязях з СМИ Віктар Іччанкаў. Афіцыйная фармулёвка гучала як «звальненне па згодзе бакоў». Сам сп. Міхась тлумачыць гэта ўмі-

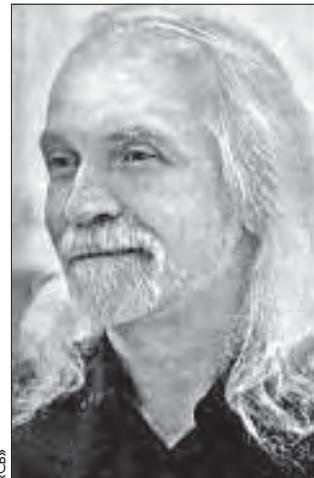
шаньнем кіраўніцтва праўладнага Саюзу пісьменьнікаў: «Відаць, гэтым спадарам вельмі хацелася друкавацца ў часопісе. Але «Роднае слова» друкуе толькі пісьменьнікаў, чые творы ёсьць у школьнай праграме».

Сёлета ў часопісе зъяўляліся творы Генадзя Бураўкіна, Уладзімера Някляева, Сяргея Законьнікава і ін-

шых вядомых сваёй незалежнасцю творцаў.

Міхась Шавыркін быў галоўным рэдактаром часопісу 19 гадоў, ад самага моманту яго заснаванья. Ён застанецца супрацоўнікам рэдакцыі. Выканаўцам абавязкаў галоўнага рэдактара прызначана Ларыса Сагановіч.

ЯК

Мірон павесіў бел-чырвона-белы сцяг каля будынку КДБ

Сцяг зъявіўся позна ўвечары 18 сіння на даху жылога дома па вуліцы Савецкай, што стаіць насупраць Віцебскай абласной управы КДБ. У якіх 20-ці мэтрах ад гэтага месца знаходзіцца і райадзел міліцыі Кастрычніцкага раёну. Тым ня менш, супрацоўнікі абедзвюх установаў заўважылі сцяг далёка не адразу: каля гарадзіны ён лунаў на вачох у мінакоў.

Віцебскі дысыдэнт Барыс Хамайда

мяркуе, што Мірон зъдзейсніў свою акцыю адмыслова напярэдадні 20 сіння: у гэты дзень у 1917-м была створана ЧК на чале з Феліксам Дзяржынскім. У Віцебску мясцове аддзяленне ЧК мясцілася ў тым самым будынку, дзе сёньня знаходзіцца управа КДБ.

За два дні да таго бел-чырвона-белы сцяг ненадоўга быў зъявіўся ў самым цэнтры гораду, недалёка ад тэатру

«Лялька». Спадар Хамайда сцівярджае, што з крыніцы, вартай даверу, яму вядомы зъмест цыдулкі, прымацаванай да гэтага сцягу: «Ня трэба нікога і нічога баяцца! Усё адно пераможа Беларусь! Віцебскі тэатар «Лялька» застанецца беларускім, а месца РНЕ — на сіметніку гісторыі». Такім чынам, на думку апазыцыянера, Мірон вырашыў падтрымкаць загадчыцу літаратурнага аддзела тэатру Вікторуно Дашкевіч, якая ня так даўно атрымала ліст ад імя «Русскага Национальнага Единства» з патрабаваньнем перакласыц усе лялечныя спектаклі на расейскую мову.

Радыё «Свабода»

Салігорскія шахцёры падарылі «Нашай Ніве» талерку

У рэдакцыю «Нашай Нівы» завітаў госьць з Салігорску. Кіраўнік прэс-службы Незалежнага прафсаюзу гарнякоў Дзяніс Таўпека прыехаў у сталіцу, каб падарыць найстарэйшай беларускай газэце да стагоддага юбілею сувенірную талерку з выявай прафсаюзнай сымболікі. Супрацоўнікам газеты было радасна, што яна, нягледзячы на забарону распаўсюджуць праўз «Белсаюздру», даходзіць нават у шахты.

У Незалежнага прафсаюзу

гарнякоў сёлета свой юбілей — 15-годзідзе.

З нагоды сьвята ў Салігорскім палацы культуры адбылася канфэрэнцыя. Павіншаваць гарнякоў прыехалі калегі па прафсаюзным руху, кіраўнікі незалежных дэмакратычных прафсаюзаў — Аляксандар Ярошук, Сяргей Антусевіч, Генадзь Быкаў, Юры Швец, а таксама заснавальнікі і першыя актыўісты НПГ. Удзельнікі канфэрэнцыі віталі былы генэральны дырэктар «Беларуськалию»

Пятро Калугін і намесьнік па ідэалагічнай працы і кадрах Анатоль Махлай.

Да юбілею актыўісты-гарнякі надрукавалі адмысло-

вия каляндарыкі па-беларуску з актуальным лёзунгам «Толькі разам мы мацнейшия».

Беларускі незалежны прафсаюз гарнякоў — найбуйнейшая па колькасці першасная арганізацыя Беларускага незалежнага прафсаюзу. Быў заснаваны 27 сіння 1991 г. На сёньня ў склад НПГ уваходзяць больш за 20 арганізацый, што аб'ядноўваюць працаўнікоў падраздзяленняў, цэхаў і аддзелаў РУП «ВА «Беларуськалій». Агульная колькасць чальцоў арганізацыі ў 2006 г. перавысіла 4200 чалавек. Старшыня арганізацыі — Мікалай Новік.

Сямён Печанко

Мы ўсё ж прачнемся ў іншай краіне

У Беларусі пачынаюцца ці вось-вось
пачнуща тэктанічныя зрухі. Піша
Аляксандар Класкоўскі.

Наіўна думаць, што зь дня на дзень мы
прачнемся ў іншай краіне.
Увогуле і незалежнасць, і дэмакратыя ня ёсьць
панаццяй. Яны ёсьць толькі перадумовай.
Зь іншага боку, ня варт кіп'ц: глядзене,
маўляў, каб не прачнуща ў імпэрыі!
Улада, хай сабе і такая-гэткая, відавочна не
сыпшаеца ў расчыненую пастку Крамля. У яе
свае засыярогі.

Пасля сустрэчы Луканэнкі з Путіным у
Москве 15 сіння афіцыйнай інфармацыі
зноў каліва. Але паводле ўскосных
съведчанняў можна сабе ўяўіць, які
армросліг разгортваеца папер у
двухбаковых адносінах.

Фактычна, Москва перайшла да
поўнамастабных эканамічных санкцый.

Днямі давялося пачуць ад дэпутата Касцяцяна:
маўляў, зараз расейская ўлада, беручы Беларусь
за гарляк, фактычна выконвае заакіянскую
волю.

Во як! Імпэрыялісты ўсіх краінаў, яднайцеся!
У Москвы і Захаду, натуральна, зусім розныя
мэты.

Палітоліяг Караганаў, хоць і стаіць на чале
двухбаковой праваабарончай камісіі, закідае
беларускаму рэжыму найперш ня ўціск тых
правоў, але ж антырасейскасць.

Іншая реч, што гэта небяспечны маркер. Лічы,
паставілі на адну роўніцу з Саакашвілі, які
ніколі ня кляўся класіціся пад натаўскія танкі.
Зь іншага боку, Брусэль стварае нарэшце
нейкае падабенства палітыкі «пугі і перніка».
Бонусы за дэмакратызацыю, выкіндэс з
прэфэрэнцыяў за ўціск незалежных
прафсаюзаў.

Ну і Штаты гнуць сваё. Падоўжылі дзеяньне
«Акту аб дэмакратыі». Нават паспрабавалі

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Нацыянальныя прэміі за асабістую мужнасць

У Менску адбылося ўручэнне Нацыянальных прэмій «Хартыі-97» «За
асабістую мужнасць пры абароне правоў чалавека». Сёлета ляўрэатамі
сталі экспандыдат у презыдэнты Аляксандар Казулін, абаронцы намёта-
вага мястэчка на Каstryчніцкай плошчы, палітвязень Зыміцер Дашкевіч,
прафсаюзная актыўістка з Бабруйску Алена Захожая і вернікі пратэстанц-
кай царквы «Новае жыццё».

Аляксандар Казулін і Зыміцер Дашкевіч знаходзяцца ў зняволені. Таму

ўплішчыць беларускае пытаньне ў фармат
Рады бясыпекі ААН.

Факт тое, што зараз пад ціскам з розных бакоў
рэжым пачынае нагадваць параход «Чалоскін»
у Ледавітым акіяне.

Куды драйфаваць? Пасыпешліва
сканструяваная ў мазгох тутэйшых стратэгіі
«вялікая дуга замежнай палітыкі» насамрэч
ёсьць прапагандысцкім міражам.

Дык што, насуперак клятвам давядзеца
саступаць трубу?

У незалежныя мэдыі пратачылася вэрсія, што
варыянт продажу «Белтрансгазу» бакамі
фактычна ўзгоднены.

Магчыма, на экспартным узроўні
паперы насамрэч падрыхтаваныя.
Галоўнае — палітычнае ражэнніе.

І вось тут — глыбокая паўза.

Реч настолькі ў самой трубе. Эканомічны
заікі днімі пераконваў мяне, што
вага гэтага жалеззя раздзымутая.

Аднак жа мы ведаем, як разваливають
карткавыя дамок. Дастатковая высыпка
карту.

Мы ведаем, што такое эфект дамінанты
адчуваюць, што ўлада надта байнічае
эфекту.

Нарэшце, мы ведаем, як, падточаны

Ніколі не кажы «Белтрансгаз»

Не дае спакою інфа пра хакейны матч супраць зборнай «Газпрому», які прайшоў без Яго ўдзелу.

А што калі гэта прошукі варожай выведкі?

Фэльетон **Лёліка Ушкіна.**

— Што вы ведаецце пра Л., Бонд? Пытаныне трохі зъянтэжыла агента 007:

— Ну, гэта дыктатар. У яго хранічныя праблемы з прынцыпам аднага акна. А яшчэ з расейцамі. Апошня жадаюць прыбраць да рук ягоны «Газтранс» у абмен на пастваўкі газу.

Шэф выведкі Яе Вялікасці прамовіста паглядзеў на Бонда:

— Акурат таму Л. можа наважыцца на апопні крок. Прапанаваць Москве згуляць у хакей. Стаяка: яго «Газтранс» супраць яе «Прамгаз». Хто каго перамагае, той таго і акцыянер. «Прамгаз» ня зможа адмовіцца: хакей, як і гарэлка, для расейца — рэлігія.

— Гэта катастрофа! Уся энэргетыка Эўропы ў руках з клюшкай!

— Так, таму вы зараз жа ляціце ў Москву.

У Шарамецьева Бонда чакаў маскоўскі рэзыдэнт Міб... Дакладней, чакала. Прыгожая дзяўчына Брыджыт.

Зранку яны адправіліся ў спартовы палац.

— У мяне квіткі на гэтыя месцы на ўсю зіму. Бонд працягнуў доўгі сціс месцаў.

— Нашто так многа, — запытала агент, — і чаму ў розных шэрагах?

— Такім чынам пустыя крэслы складуць на сэктары тэкст прамовы Мілінкевіча падчас уручэння яму Сахараўскай прэмii.

— Аднак пры такіх умовах ён ніколі ня выйдзе на лёд.

— Што нам і трэба.

Самалёт з Л., які так і не згуляў у хакей, узняўся ў паветра.

Раптам Бонд адчуў пад лапаткамі шклянку гарбаты з духмяным палоніем 110. Яго трымала брытанскі рэзыдэнт.

— Што?! Вы разам з гэтым рэжымам? Вы — брытанская арыстакратка?!

— Так, — драпежна ўсымхнулася Брыджыт. — Я ёй была, аднак кнігі Чаргінца мяне капітальна перакавалі. Праўда, пра гэта ніхто не дазваенца... Пі, гад!

Шклянка з радыяктыўнай гарбатай наблізіўся да роту Бонда.

— Пачакайце, якая ж вы патрыётка, калі карыстаецца радыяцыйнай зброяй без акцызной маркі?

— А што, хіба ўведзены акцыз на радыяцыйную зброю?

— Натуральная, а таксама на лінзы для вачэй. Калі ўжо патрыётка, дык няхай усё будзе паводле вашых правілаў. Вось вам, дарэчы, марка.

І Бонд прыляпіў да шклянкі міні-бомбу ў выглядзе акцызной маркі Рэспублікі Беларусі.

Як перадалі зранку навіны, у маскоўскім раёне Чаромушкі знайдзены труп. Міліція лічыць, што ён належыць скінхэду. Пратрацуваецца вэрсія, што малады экстреміст падарваўся на бомбе, якую рыхтаваў супраць каўкаскіх гандляроў абрыйкосамі.

Бонд слухаў навіны ўжо ў самалёце.

Раптам запілікала мабілка. Гэта быў М.

— Што вы ведаецце пра Касцяяна, Бонд?

еканамічнымі чыннікамі, умомант абрыйнуўся Савецкі Саюз. Хаця маё пакаленіне «зробленых у СССР» было ўпэўнена, што праўшыць жыцьцё давядзенца менавіта ў той краіне (гэта потым стала высьвяляцца, што ці ня ўсе былі замаскаванымі дысыдэнтамі).

Беларуская анамалія зацягнулася. Але хіба што пад упільвам хвілінай слабасці можа мільгаць роспачная думка, што гэтая анамалія здолная доўжыцца цэлую вечнасць.

Тэктанічныя зрухі, хай сабе вымераныя пакуль што мілімэтрамі, магчыма, ужо ідуць.

Мы аваязкова прачнемся некалі ў іншай краіне.

некія
Але ж

аміст Леанід
стратэгічная

еца
аргнучь адну

но. І ёсьць
да гэтага

ы менавіта

**ПАВАЛ
СЕВЯРЫНЕЦ**

Павал Севярынец — у 1998 — 2004 г. лідэр незарэгістра- ванага «Маладога фронту». Асуджаны за арганізацыю акцыяў пратэсту пасля рэфэрэндуму 2004 году. Цяпер у высыльцы ў Малым Сітне, на поўначы Полаччыны.

Маласіценскі сельскі савет стаіць на ўскрайку могілак. З вокнаў відаць хіба што зарослыя стогадовымі хвоямі ўзгор'і, дзе ляглі ў зямлю пакаленыні вяскоўцаў. Насупраць уваходу — стандартны савецкі абліск над брацкім пахаваньнем часоў Другое сусветнае вайны. Раней там стаяла царква, разабраная на бліндажы ў 1943-м. Ціпер жа вакол галоўнага на бліжэйшыя тысячу квадратных кіляметраў дому — магільная ціша. Цагляныя сцены з арнамэнтам па пэрымэтры, музэйнага выгляду чырвоныя шыльды, а наверсе, як, памятаю, жартаваў у пачатку 1980-х бацька, самотна матляеща загадка: «Зімой і летам адным цвятам (гэта сцяг над сельсаветам)».

Адчуваньне закінутасці ўзмацняе і тое, што ў воках амаль ніколі німа сцягтла. Нехта зь сельскага выканкаму забяжыць удзень, старшыня пасядзіць гадзінку-другую... Наведнікі заходзяць вельмі рэдка — німа сэнс. Паказальны фурор, які зрабіла нядадзяня поўная, ва ўсе восем вокаў, вечаровая ілюмінацыя сельсавету. Рэакцыя сіценцаў была такой, быццам у цэнтры вёскі раптам адкрыўся «Дыснэйлэнд». «Што за сцягта?!» — «Ды выбары ж хутка, сядзяць, нешта хімічашь», — «А-а-а... Выбары...»

У гэтым месцы гутарка звычайна абрываеца, і вяскоўцы тубляюць усяную ахвоту яе працягваць. А ці можа быць інакш, калі кандыдатаў у той сельсавет тут ніколі не вылучали, альтэрнатывнага галасаваньня ніколі не было. А на апошніх «выбараў» дзясяткі сіценцаў, што пазначылі ў бюлетэнях

Дом ля пагосту

Мілінкевіча, хадзілі й перапытвалі: а дзе нашыя галасы? Калі ад любое патробы вяскоўцаў сельсавет адхрышчваеца — «німа грошай»? Калі першым і адзіным абаронцам сельсавету ў вёсцы аказалася старшыня гэтага самага сельсавету?..

«Ага, купілі ў савет машину. Дык толькі старшыня на ёй па сваіх справах ездзіць». «А колькі ў іх, сельсавецкага начальнства, дома камптараў ды бытавой тэхнікі, бачыў?!» «Максімкі» або брагі — на кожным рагу, сипіваеца вёска!» «Ліхтароў па вёсцы німа, памікі паўсяль, нікто не штрафуе!» «Агульныя студні нячышчаныя стаяць, а грошы на гэта зьбіралі!»

Вяскоўцы ня ведаюць, што, паводле Закону аб мясцовым самакіраванні, сельсавет:

- распарађаеца землямі, нетрамі, водамі, лясамі, паляўнічымі й рыбалоўнымі ўгодзьдзямі, а таксама камуналнай уласнасцю адпаведнай адміністрацыйнай адзінкі;
- атрымлівае ўесь падаходны падатак, які сплючваюць на ягонай тэрыторыі фізычныя асобы;
- уводзіць мясцовыя падаткі, зборы й мыты, зьбірае штрафы;
- стварае пазабюджэтныя, рэзервовыя й валютныя фонды;
- разъмаркоўвае, паводле ўласнага разумення, розшту, якая застаецца пасля выкананья бюджету...

Вядома, у большасці выпадкаў на

ХРОНІКА

13 сіння

Гарадзенскі журналіст арыштаваны на 7 дзён

Супрацоўнік журналу «Magazyn Polski» Аляксей Салей быў асуджаны судом Ленінскага раёну Горадні на 7 дзён арышту. Яго затрымалі ўвечары 12 сіння і звязнавацілі ў парушэнні арт. 156 (дробнае хуліганства) і 166 (непадпараткованы патрабавання супрацоўніку міліцыі) КаП. У судзе супрацоўнік міліцыі сведчыў, што журналіст нібыта «нечэзэрна» выказваўся». Сведкаў з боку падсуднага, якія прысутнічалі падчас затрымання журналіста, у залю суду не пусцілі.

Кіраўнік віцебскай арганізацыі БНФ не прайшоў рэгістрацыі

Кіраўніка віцебскай гарадзкой арганізацыі БНФ Уладзіслава Токарава не зарэгістравалі ў якасці кандыдата ў дэпутаты ў звязі з нібыта вялікай колькасцю несанкціонірованых подпісаў на ягоную карысць. Паводле старшыні камісіі, людзі, якія падтрымалі Уладзіслава Токарава, ад-

мовіліся ад подпісаў. На патрабаваньне спадара Токарава паказаць яму акты адмовы ад подпісаў яму адказалі, што не абавязаныя такія дакументы паказваць.

Скасавалі прысуд былому судзьдзі

Калегія ў крымінальных спраўах Гомельскага абласнога суду скасавала прысуд Светлагорскага раённага суду ад пакараным **былога судзьдзі Сяргея Ярашэвіча** за абрауз судзьдзяў з Рагачова. 4 лістапада судзьдзя Светлагорскага раённага суду Натальля Белайчук асуздзіла С. Ярашэвіча на два гады папраўчых працаў з утрыманьнем на карысць дзяржавы 20% заробку паводле прысуду.

Падставай для крымінальнага пераследу Ярашэвіча стаў ягоны запіс у кнізе заўваг і прананоў Рагачоўскага суду. Ён парыўнаў тантэйшых судзьдзяў **У. Саламейчuka** і **М. Рубісава** з судзьдзямі 1937 г.

Крымінальную справу супраць С. Ярашэвіча аб абраузе рагачоўскіх судзьдзяў, распачатую абласной прокуратурай, будзе інноў разглядаць суд Са-

вецкага раёну Гомелю.

14 сіння

У актывіста Саюзу палякаў апісалі маёмасьць

Супрацоўнікі КДБ апісалі маёмасьць гарадзенскага актывіста Саюзу палякаў у Беларусі **Анджэя Лісоўскага**. Цяпер лёс маёмасьці вырашыць суд. Варта нагадаць, што Лісоўскага аўбінавачваюць у перавозцы наркотыкаў. Забароненыя рэчывы нібыта знайшли ў ягонай машыніе прыканцы кастрычніка, калі ён зь непрызнанай старшынёй СПБ **Анжалікай Борыс** вяртаўся з Вільні ў Беларусь.

Дранчuka могучы вызваліць датэрмінова

Назіральная камісія пры Фрунзэнскім райвыканкаме Менску прыняла рашэнне аб умоўна-датэрміновым вызваленіі актывіста кампаніі па наўзіранні за выбарамі «Партнэрства» **Цімона Дранчuka**. Дата выхаду на волю Дранчuka вызначыцца 22 сіння, калі справу аб умоўна-датэрміновым вызваленіі грамадзкага актывіста раз-

хроніка

ажыцьцяўленне ўсіх гэтых паўнамоцтваў сельсавет мусіць атрымаць «дабро» з раёну. Але нават і пры гэтай вэртыкальна-каманднай систэмэ здольны гаспадар, як павялося з савецкіх часоў, «выбывае» з райвыканкаму ўсё, што трэба.

Аднаго падаходнага падатку з рабочых леспрамгасу штогод атрымліваеца 2—2,5 тысячи даляраў! А яшчэ ж на тэрыторыі сельсавету некалькі лясныцтваў. Чыгунка. Крамы. Пошта...

І дзе грошы, як той казаў?!

Сярод двух дзясяткаў вясковую, апытаных перад кампаніяй «мясцовых выбараў», жаданне адкрыта выступіць супраць «максімкі», разьбітых дарогаў, паўсюдных съметнікаў і гідры карупцыі выказалі сямёра.

Загадчыца гаспадаркі вясковага дзіцячага садка адмовілася пасыля гутаркі са сваячкай, у якой у 30-х гадох XX ст. рэпрэсавалі бацьку. Фэрмэр з бліжэйшага хутару думаў трэ тыдні, урэшце спаслаўся на ўзрост і сказаў «пас». Былы «аўганец», калі дайшло да афармлення дакумэнтаў, ня змог знайсці ўласнага пашпарту.

Але тыя, хто дайшоў да рэгістрацыі, паводзінамі сельсавету былі шакаваныя. Кандыдатаў ад народу ў выбарчай камісіі сустрэлі... ухваленымі вітаннямі й гарачай гарбатай. «Вось-вось, менавіта *вас* мы й хацелі прапанаваць!»

Сельсавет у апошні момант зняў сваіх вылучэнцаў у Малым Сітне й Алёшчы па тых акругах, дзе збіраліся ісці *народныя* ад леспрамгасу, чыгуначнай станцыі й сіценской школы — і пачаў актыўна «акучваць» апошніх. Савецкая ўлада ўхілілася ад адкрытага супрацьстаяння й зрабіла стаўку на перапягванье апазыцыі.

Дзе ж рэвалюцыйны запал напчадкаў бальшавікоў? Дзе спаборніцтва, прадугледжанае систэмай волевыяўлення? Дзе тая падаўляючая сіла намэнклятуры, калі кавалак улады аддаецца бяз бою «чужым», якія толькі праявілі жаданне?

Шкада толькі — тых ахвотнікаў аказалася замала, каб узяць у сельсавете большасць.

Праўда, старшыню дэпутаты ў нас выбіраюць толькі па *прадстаўленні* райвыканкаму і ў выпадку, калі не прагаласуюць, сельсавет распускаецца — але паводзіны нізавое намэнклятуры ох якія паказальнія.

Савецкая ўлада ў вёсцы адмірае, гэта факт. Для Галіны Дзымітрыеўны пытаньне ўжо ня ў тым, каб тримаць пад кантролем навакольле, а ў тым, як даседзець да пэнсіі.

Дом ля пагосту нагадвае сядзібу з прывідамі. Улада быццам бы ёсьць, а быццам і няма, і старшыня сельсавету *дама ў чорным* — пэрсанаж амаль легендарны: у хатах яе бачаць раз на некалькі гадоў, калі перад чарговымі «выбарамі» надыходзіць час зьбіраць у бабулек подпісы за Лукашэнку.

Дом ля пагосту паціху асядае й растрэсваецца. Так і ўяўляеца праз тыя чатыры гады каробка з пустымі вонкамі на ўзор «вымяральняцкага» інтэрнату, а потым і руіны, што паволі пераходзяць у могілкі.

Беларусі не патрэбны мёртвы сельсавет з прывіднай уладай і сцінамі маўчаньня ў чаканьні рэвізора з вобласцю. Савецкая ўлада зрабілася *рытуальнай*. Беларусь памірае без жывога мясцовага самакіравання — са сходамі і дэбатамі, тэндэрамі й сапраўднымі выбарамі.

Беларусі патрэбная не стабільная магільная ціша, а нацыянальнае абуджэнне.

в.Малое Сітна

Савецкая
ўлада
зрабілася
рытуальнай.

ХРОНІКА

гледзіць суд Фрунзенскага раёну Менску.

Міколу Статкевіча праслушоўваюць

Лідэр **БСДП** (Народная Грамада) **Мікола Статкевіч** паведаміў, што супрацоўнікі пухавіцкага раённага КДБ усталявалі на ягоным працуўным месцы прыстасаванье для праслушоўвання.

М.Статкевіч адбывае ў вёсцы Блонь Пухавіцкага раёну Менскай вобласці пакараньне ў выглядзе абмежавання волі з арганізацыю масавых акцый пратесту супраць фальсифікацыі вынікаў парляментскіх выбараў і рэфэрэндуму 2004 г.

Эўрапейскія газэты патрабуюць вызваліць Казуліна

У польскай **«Gazecie Wyborczej»**, славацкай **«SME»**, чэскай **«Lidove Noviny»** ды літоўскай **«Lietuvos Rytas»** былі надрукаваныя адкрытыя лісты да сваіх урадаў з заклікам запатрабаваць ад беларускіх уладаў неадкладнага вызваленія палітвязня **Аляксандра Казуліна**.

15 сіння

У Гародні адмовілі ў рэгістрацыі 13 сябрам АГП

У Горадні ад АГП зарэгістраваныя толькі два чалавекі — кіраўнік Гарадзенскай абласной арганізацыі АГП **Юры Істомін** і старшыня Гарадзенскай гарадзкай арганізацыі АГП **Зыміцер Слуцкі**. Яны зарэгістраваныя кандыдатамі ў дэпутаты Гарадзенскага абласнога савету дэпутатаў і Гарадзенскага гарадзкага савету дэпутатаў.

Астатнім 13 сябрам АГП адмовілі ў рэгістрацыі. Нагода — нібыта памылкі ў падатковых дэклараціях і іншыя прычэпкі.

140 студэнтаў БДПУ выказаліся ў падтрымку звольненага выкладчыка

Больш за 140 подпісаў студэнтаў другога курсу гістарычнага факультэту ў падтрымку **Юрыя Бачышчы**, выкладчыка катэдры славянскай гісторыі БДПУ, былі передадзены ў суд і прыкладзены да справы аб аднаўленні выкладчыка на працы. Ён быў звольнены пасыля прэзыдэнцкай кампаніі

толькі за тое, што меў сымеласць быць назіральникам на адным з выбарчых участкаў.

Дашкевіч застанецца ў зняволені

Менскі гарадзкі суд пакінуў бязь зыменаў разшэньне суду Каstryчніцкага раёну Менску, згодна зь якім лідэр незарэгістраванага «Маладога фронту» **Зыміцер Дашкевіч** асуджаны на пайтара году зняволенія. Зымітра арыштавалі сёлета 15 верасня. І пістолада суд пакараў яго за ўдзел у незарэгістраванай арганізацыі. Пакаранне З.Дашкевіч адбывае ў Шклоўскай папраўчай калёні.

У Гомелі незалежных кандыдатаў не рэгіструюць

Гомельская гарадзкая выбарчая камісія зарэгістравала кандыдатамі ў дэпутаты толькі пяць з дваццаці дэмакратычных актыўістуў, якія высоўваліся кандыдатамі ў дэпутаты гарадзкага савету. Сярод іх — два сябры АГП, па адным — ад партыі БНФ,

Лідэру ТБМ з Баранавіч падкінулі патроны

У панядзелак, 18 січня, па абедзе, да баранавіцкага грамадзкага актыўіста Вікторыя Сырыцы завіталі тро міліцыянты і тро асобы ў цывільнім. Ператрус у яго кватэрі доўжыўся тро гадзіны.

Пастанову пра гэта падпісаў намеснік прокурора Баранавіч сп. Бесан. Маўляй, скралі жаночую сумачку, і міліцыянты ладзілі рэйд па «падазроных кватэрах».

Падчас ператрусу ў шафе

была знайдзена скрыня з 20 баявымі патронамі. Сп. Сырыца катэгарычна адмаўляе сваю датычнасць да яе: «Мая зброя — слова, а ня гэтыя здаровыя, блішчайшыя патроны». Таксама ў яго быў канфіскаваны два кампутарныя систэмныя блёкі, улёткі, перавыбарчая дакументацый.

В. Сырыцу адвезлы ў Баранавіцкі РУУС, дапыталі як съведку ў справе «зынкненныя сумачкі» ды завялі крымі-

нальную справу адносна захоўвання патронаў. Увеча-ры адпусцілі дадому.

Сырыцу паведамілі, што крымінальную справу па факце захоўвання патронаў будзе весьці старши лейтэнант Карышпай. З панядзелка някіх новых фактав у справе не з'яўлялася, на допыты актыўіста таксама не выклікалі.

В. Сырыцу 53 гады, ён узначальвае Баранавіцкую суполку ТБМ, выкладаў гуманітар-

ныя дысцыпліны ў эканамічна-юрыдычным каледжы, быў зволнены з працы за ўдзел у выбарчай кампаніі Аляксандра Мілінкевіча. Мяркуе, што ператрус і крымінальная справа — помста за ўдзел у кампаніі па выбараў у мясцовыя саветы дэпутатаў. «Я хоць сам і ня быў кандыдатам, але многа каму з кандыдатаў дапамагаў падчас гэтай кампаніі», — кажа ён.

Зыміцер Панкавец

ХРОНІКА

Працяг са старонкі 19.

КХП-БНФ і ПКБ.

Астатніх дэмакратычных прадстаўнікоў адсеклі на падставе нібыта нялэўных звестак у дэкларацыях і анкетах, а таксама выяўленай значайнай колькасцю несанкцыонірованых подпісаў выбаршчыкаў.

16 січня

Сьветлагорск салідарны з палітвязнямі

Уnoch на 16 січня актыўісты сьветлагорскае суполкі незарэгістраванага «Маладога фронту» працяглі акцыю салідарнасці са зынкілымі й палітвязняўленымі. У шматлікіх месцах гораду з'явіліся плюкіты з надпісамі «Дзе Захаранка?», «Дзе Завадзкі?», «Дзе Ганчар?», «Свабоду Дашкевічу!», «Свабоду Казуліну!», «Свабоду Фінькевічу!» З рані-

цы сьветлагорцы ўбачылі на аўтобусных прыпынках, дошках аўтаваў партрэты звынівленых і тых, хто зараз адывае пакаранье на палітычных матывах.

Салідарнасць з палітвязнямі ў Баранавічах

А 20-й гадзіне баранавіцкай моладзі запаліла сьветочки ў гарадзкім парку на знак салідарнасці з асуджаным лідэрам «Маладога Фронту» Зымітром Дашкевічам.

Віншаваны палітвязні

Увеча-ры на пошце Цэнтральнага чыгуначнага вакзалу Менску адбылася акцыя салідарнасці з палітычнымі вязнямі Беларусі. Актыўісты незарэгістраванага «Маладога Фронту» і сабры іншых арганізацый разам павіншавалі людзей, што знаходзяцца ў няволі за сваю палітычную пазыцыю. Пры канцы акцыі перад галоўным уваходам у чыгуначны вакзал быў утвораны ланцуг салідар-

насці: маладыя людзі трymалі сьвечкі і партрэты палітвязняў.

17 січня

Салідарнасць у Польшчы

У дзясяткі гарадох Польшчы прайшлі акцыі салідарнасці з Беларуссю. Акцыі прайшлі ў Кракаве, Любліне, Сопаце, Познані, Ўроцлаве, Лодзі, Беластоку, Пултуску і Варшаве. Іх зладзілі беларускія студэнты, што вучацца на стыгнэндиях імя Кастуся Каліноўскага.

У Баранавічах затрымліваюць моладзь

Учаны ў Баранавічах былі затрыманы моладзеўскія актыўісты Артур Сасім, Аляксандар Астроўскі і Яраслаў Грышчаня. На хлопцаў былі складзеныя пратаколы за «краспаўсюд друкаваных матэрыялаў без выходных звестак».

Павіншуй палітвязня з Калядамі

Яму цяпер цяжка. Твой ліст можа выратаваць яго.

- 211300 Віцебскі раён, пас. Вісьба, ВК №3, I-шы атрад, **Казуліну Аляксандру**.
- 220079 Менск, вул. Кальварыйская, 36, ВК №1, **Дранчуку Цімоху**.
- 22 січня стане вядомы дзень датэрміновага вызваленення Цімоха. Сачыце за падзеямі — магчыма, удасаца павіншаваць яго на волі.
- 211656 Віцебская вобласць, Полацкі раён, п.а. Малое Сітна, вул. Лясная, 11, да запатрабавання, **Севярынцу Паўлу**.
- 213004 Магілёўская вобласць, г. Шклоў, ВК-17, **Дашкевічу Зымітру**.
- 212002 г. Магілёў, вул. Пушкіна, 65, ПУОТ №43, пакой 206, **Фінькевічу Артуру**.
- 247511 Гомельская вобласць, Рэчыцкі раён, в. Баршчоўка, ВУАТ №22, **Клімаву Андрэю**.
- 222831 Пухавіцкі раён, вёска Блонь, **Статкевічу Мікалаю**.
- 211791 Віцебская вобласць, Глыбокое-1, ВК-13, атрад №7, **Круку Івану**.
- 230023 г. Гомель, вул. Кірава, 1, турма №1, СІЗА, **Аўтуховічу Мікалаю**.
- 246035 г. Гомель, вул. Антошкіна, 3, ВК-4, **Садоўскай Кацярыне**.

Беларускі рэпэр Кроў у нямецкім часопісе

Рэха беларускага рэпу да-кацілася да Нямеччыны. Апошні нумар буйнога ня-мецкага хіп-хопавага часопісу «Backspin» прысьвячае цэлля три паласы лідэру гурта «ЧпБ», які выступае пад псэўданімам Кроў. Аўтар матэрыялу, Інго Пэтц, якому ад верасьня не даюць візы ў Беларусь, даходліва тлумачыць неабазнаным чытачам беларускую речай-снасьць. Ілюстрацыі для

артыкулу зрабіў фотажур-наліст «Нашай Нівы» Андрэй Лянкевіч.

Мова, бадай, галоўны інструмент рэпу. У Беларусі з мовай — праблема. Дзя-куючы артыкулу нават са-мыя апалітычныя нямецкія падлесткі ў бэйсболках ды абвіслых джынсах даведа-юща пра тое, чаму ў Бела-русы прысясьненца бела-руская мова, і якое гэта мае дачыненне да музыкі.

Інакш кажучы, ненавязылі-вая палітінфармацыя, якая, між тым, дае досьць глы-бокае і, варта аддаць жур-налісту належнае, надзвы-чай дакладнае ўяўленьне пра жыцьцё беларускай апазыцыйнай моладзі. На думку аўтара, Кроў — не адзіны музыка пратэстнай хвалі, але ўнікальны павод-ле градусу палітызава-насьці сваіх тэкстаў.

Алесь Кудрыцкі

Мельнікаў у гасьцях у Ваньковічай

Пэсімістычныя маналёгі барда паміж песьнямі засмуцілі. Калі гэты адраджэнец расчараўваўся ў жыцьці, то на каго раўняцца?

17 снежня ў Доме Ваньковічай прайшоў канцэрт барда Андрея Мельнікава. Паслуханьці нячастыя выступы Мельнікава сабраліся чалавек трывцаць. Абраны ім плян творчай сустрэчы — расповяд аб жыцьці ў хранялігічным парадку, пачынаючы з 1987 году — даў зразумець, што съпявак хоча выказацца на публіцы. У Гомелі, дзе ён жыве, гэтага бракуе. Бард, якога ўяўляў значна старэй-шым, прадстаў 41-гадовым мужчынам. Сыцілы, худыя рысы твару. Зусім не такі, як ягоныя песьні.

Імя Мельнікава ў пачатку 1990-х было на слыху. А як часы адрад-жэнья мінуліся, то пра спадара Андрэя забыліся. А яшчэ і турма. Справа аналягічная, па якой праходзілі Шарамет і Завадзкі. Калі пра апошніх гаварылі і пісалі ў прэсе, то пра барда маўчалі. Крыўдна было. Але той час шмат чаму яго навучыў.

Са съпеваў Мельнікава, а таксама Сокалава-Воюша пачынаўся мой

шлях да беларушчыны. Быў 1999 год. Толькі прайшлі альтэрнатыўныя выбары презыдэнта. У аднаго знаё-мага пачуў «Продразвёрстку» ў вы-кананыні Мельнікава. Стала съмешна з гукаў трубы (так здавалася тады). А цяпер, на канцэрце, убачыў, што нія-какая то была не труба — напружвань-не звязак барда, і ўвесь сакрэт.

Пэсімістычныя маналёгі Андрея Мельнікава паміж песьнямі зас-муцілі. Крыўдна стала за людзей. Калі гэты адраджэнец расчараўваўся ў жыцьці, то на каго раўняцца. Чала-век, які бачыць навакольле не на прыкладзе менскіх вуліц, варты таго, каб да яго прыслухоўваліся.

Сиржук Макарэвіч

Андрэй Мельнікаў на Крапівенскім полі. 8 верасня 2006.

Робаты загаварылі па-беларуску

У Беларусі пры падтрымцы ЮНЭСКО створаная камптарная праграма, якая сінтэзуе беларускае маўленьне і дазваляе съяпым дзецям бесъперашкодна вывучаць родную літаратуру. Ціпер магчымае аўтаматычнае агучванье любога беларускамоўнага тэксту ў электронным фармаце.

БелТА

«Мастацкая літаратура» выпусьціла электроннае выданьне «Новай зямлі»

Да 125-годзьдзя з дня нараджэння Якуба Коласа выйшлі ў электронным выглядзе паэма «Новая зямля» і трывогія «На ростанях». Уступнае слова да твораў напісаў Міхась Мушынскі. На двух кампакт-плытках размешчаны таксама сэрыял Уладзімера Сулкоўскага «Радзіма Якуба Коласа» з 24-х карцін. Тэкст да сэрыялу — урыўкі з паэмы — падабрала ўнучка клясыка Вера Міцкевіч.

БелТА

Расея ўзялася за беларускія яйкі

Незвычайную апрацоўку правялі днімі праваахоўныя органы Расейскай Фэдэрацыі. Апэраторы ўнікамі быў выяўлены і перакрыты нелегальны канал пастаўкі ў Москву беларускага яйца. У рукі расейскіх і праваахоўных органаў трапіла адразу некалькі грузавікоў з яйкамі, прамаркаванымі на Аршанская птушкафабрыцы, але без дакументаў на іх вывоз. У распаўсядженай з нагоды службовай паперы ўказвалася, што не-

законныя пастаўкі яйкаў зь Беларусі наслід систэматычны і некантролюваны характар і пагражалі эканомічным інтэрэсам Расеі.

Паводле «Ежедневника»

Агента Моніча не памяняюць на літоўскага дыпляматы

Агенцтва BNS у пятніцу паведаміла: у Сойме Літвы разглядаецца магчымасць вылучыць Альбінасу Янушку, які да нядынія часу быў дыпляматам высокага рангу, дзяржаўную ахову ад магчымага перасьледу з боку беларускіх уладаў.

Перасьлед магчымы, бо А.Янушка нібыта браў удзел у падрыхтоўцы змовы супраць рэжыму А.Лукашэнкі ў сакавіку. А.Янушка,

Анатоль Кляшчук

У пятніцу пачалася Ханука

У дамах і на вуліцах жыдоўскіх кварталаў загарэліся рытуальныя ліхтарні — ханукі. Свята адзначаецца ў гонар габрэйскага паўстання ў абарону свайго веры і традыцый у II ст. да н.э. Гэтае свята доўжыцца да 23 сіння.

МБ

Масава перапрадаецца жытло, пабудаванае за ільготныя крэдыты

Увядзенне іпатэчнага крэдытавання ня спыніць росту цнаў на жытло. Аб гэтым заявіў першы на месцік міністра эканомікі Пятро Жабко, прэзентуючы

Альбінас Янушка.

былы сакратар МЗС Літвы, цяпер зьяўляецца дарадцам прэм'ер-міністра.

Паводле звестак BNS, Вільня атрымала намёкі зь Менску, што ў абмен на нядыні затрыманага ў Літве падазраванага ў шпіянажы Сяргея Моніча беларускія улады «пакінулі б у спакоі» А.Янушку, але магчымасць такога абмену была адхіленая на паседжанні парламэнцкага камітэту за межных спраў Літвы.

Паводле радыё «Свабода»

Андрэй Ляжкевіч

14 сіння ў Палаце прадстаўнікоў праект закону аб іпатэцы.

Ён адзначыў: цэны на жыльё «тады будуть нармальныя, калі попыт і прапанаванье яго ўраўненчы».

У часе дыскусіі дэпутаты ўзнялі пытаньне перапродажу жытла грамадзянамі, нібы маючы патрабу ў палішэнні жыльёвых умоваў. За апошнія гады ў Менску перапрадалі больш як 600 тыс. м² жылля, пабудаванага з выкарыстаннем ільготных 5-працэнтавых крэдытаў.

Паводле БелТА

Андрэй Ляжкевіч

«Нэйра Дзюбель» зьбеларусізаваў Прагу

У праскім клубе «Млэйн» выступіў папулярны беларускі гурт з брутальнай назвай «Нэйра Дзюбель». Гурт запрасілі беларусы

Прагі і іх чеськія калегі з арганізацыі «За свабоду Беларусі». Канцэрт прайшоў у атмасфэры, дзе праскія беларусы маглі пачуваша як дома. У залі луналі белчырвона-белыя сцягі.

Паводле радыё «Прага»

Фрыстайліст Рак непрытомны ў кітайскай больніцы

Дзьмітры Рак быў дастаўлены ў непрытомным стане ў мясцовы шпіталь, няўдала прыязмліўшыся пасля скака. Мэдыкі канстатавалі ў беларуса кроўазліць ў мозг. Беларусы адзінага ў былым СССР дабіваючы перамогаў у гэтым відовішчным, але рыкоўным спорце.

Паводле Telegraf.by

«Нарачанскі» і кобрынскія сыры — прадукты году

Названыя пераможцы IX Рэспубліканскага конкурсу «Прадукт году — 2006». Першыя месцы прысуджаны хлебу «Нарачанскі», шакаліду й цукеркам «Камунарка», пячэнню «Слодыч», дзіцячаму харчаванню «Тонус», марожанаму «Каштан» і «Топ», малаку «Савушкін прадукт», сыру «Кобрынскія сыры», кільбасам і пяльменям Ваўкавыскага мясакамбінату, мясу птушкі «Пятруха» і «Фабрика здароўя», яйкам «Першай мінскай птушкабарыкі», мучэ «Лідская».

Паводле БелТА

Беларусь імпартавала ў чатыры разы болей легкавікоў

У студзені-каstryчніку

2006 г. Беларусь імпартавала 16,4 тыс. легкавікоў, што ў чатыры разы болей, чым за такі самы пэрыяд 2005 г. Маючы на ўвазе новыя аўтамабілі, увезены для продажу. Патрыманыя іншамаркі тут ня ўлічаныя.

Асноўнымі экспарцёрамі былі Нямеччына (30% агульнага коштавага аб'ёму), Японія (18%), Расея (12%), Францыя (10%).

Увоз фізычнымі асобамі павялічыўся ў парадунаныні з студзенем-каstryчнікам 2005 г. ў колькасным выражэнні на 5,7%, у коштавым — на 6,1%.

МБ; Паводле БелТА

За плячыма ў беларускага Дзеда Мароза будзе меж з 16 000 000 даляраў

Міністэрства гандлю плянуе зарабіць за кошт перадсвяточнага ажыятажу 35 млрд руб. на 10 % болей, чым летас. Прагэта паведаміў намеснік міністра гандлю Вячаслав Драгун. Кірмашы ў святочныя дні (акрамя 1 студзеня) будуць працаваць да 18-й. Прадуктовыя крамы ды гіпермаркеты працаваць да 23 гадзінай у перадсвяточныя, і з 10-й да 17-й у святочныя

дні.

Навагоднюю ноч у рэстарацыях і кавярнях правядуць каля 120 тыс. беларусаў, зь іх у Менску — 29 тыс. Святочная ноч у гэтых установах працягненча да 6-й ранку.

Шампанскага ў продаж пойдзе 4,5 млн пляшак. А «Камунарка» і «Спартак» нарыхтавалі 1,5 млн падарункаў коштам ад 5 да 90 тыс. руб.

Елкі будуць працаваць за

9 — 15 тыс. Навінкай гандлю стануць блакітныя яліны ў цэбрыках за 32 тыс. руб.

Дарэчы, сёлета раздробны таваразвартот вырас аж на 17,8%. Доля айчынных тавараў складае 79,7% (у тым ліку харчовых тавараў — 86,2%, нехарчовых — 70,5%).

Сямён Печанко

Працоўны дзень пераносіца з 2 студзеня 2007 г. на 30 сіння 2006 г.

Працоўны дзень пераносіца з аўторка 2 студзеня 2007 г. на суботу 30 сіння 2006 г. У адпаведнасці з пастановай, арганізацыям даеца права з улікам спэцыфікі вытворчасці ажыццяўляць перанос рабочага дня ў іншым парадку згодна з заканадаўствам.

БелТА

ЮЛІЯ ДРАГІЧЕВІЧ

Румынія абвесьціла камунізм злачыннай систэмай

У гіганцкі Палац Парля-
мента ў Бухарэсьце зъехаліся
знакамітныя госьці з усяго
свѣту. Презыдент Румынії
Траян Басэску запрасіў іх
уязць уздэл ва ўрачыстай
сесіі палатаў парлямэнта. Ба-
сеску афіцыйна асуздзіў на ёй
камунізм і прызнаў систэму
злачыннай

Сымбалічнага акту не было б, қалі б у красавіку не была

скліканая прэзыдэнцкай камісія па спраавах вывучэнья камуністычнай дыктатуры. Цягам дзеяннія месяцаў 19 экспертаў пад кіраўніцтвам прафэсара Ўладзімера Тысманяну рыхтавалі даклад пра вынікі піядзеянні год камуністычнага рэжыму ў Румыніі.

У першую таку камісю ў постсавецькай Їўропе трапілі паважаныя навукоўцы і гра-

мадзкія дзеячы, сярод іх вядомы дысыдэнт і старшыня Таварыства быльых палітвязьняў Канстанцін Тыку Думітровску, стваральнік Мэмарыялу ахвяраў камунізму Ромулас Русан, а таксама праваслаўны мітрапаліт Нікалае Карніяну – адзіны з румынскіх гіерархau, хто прызначаўся ў супрацоўніцтве з комуністычнай дзяржбясьце-

кай

Большасць дасыледчыкаў, аднак, складалі маладыя на-
вукоўцы. Даклад камісіі на-
лічвае 650 старонак. У ім пе-
ралічваюцца асноўныя зла-
чынствы рэжыму, а таксама
зазначаецца адказнасць
асобных людзей і іх роля ў
пальзах тых часоў.

Вольга Данішевіч
паводле gazeta.pl

Гэткім злачынствам няма тэрміну даўнасьці

Румынія перажывае люстрацыю былых даносчыкаў «Сэкурытатэ». Піша Ўладзімер Тысманянчук

Даносчыкі і афіцэрлы

У нас ідзе вайна супраць амнэзіі — і вельмі слушна. Гаварыць пра паліванье на вядзьмарак — абсалютны попсанс «Вядзьмаркі» быў невінаватым кабетамі, якіх мучылі і нават забівалі. Даносчыкі ж актыўна дзейнічалі на баку Зла. Яны не пакаяліся ў належны час, а сей-той зъ іх нават пачаў граць ролю ахоўніка грамадзкай маралі ў новай систэме, гэтym самым ўдзельнічаючы ў распавя袖дженыі няправды.

Аднак распарадчыкам Зла былі не даносчыкі, а афіцэры «Сэкурытатэ» і камуністычныя аппаратчыкі —

Ілэрхьяджі і калравы склад

Трэба толькі ацаніць, наколькі глыбока можна залезыці ў мінулае, і якімі быті б наступствы падобных «раскопак» — наколькі гэтая дзеяньні будуть мець значэньне для канкрэтных людзей, а наколькі мы будзем проста чарговы раз блукаць у лябірынце падманлівых цяняў.

Ці абмажуємся ми зачітимі атакамі на даносчыкаў, якія зачігнулі з публічнай самакрытыкай? Ці мы спусьціліся нагэтулькі глыбока, каб дацрануцца да той неўпрадаванай нармальнасці, якая спадарожнічае штодзённым міжчалавечым сыштэмам? Ці мы

зноўку будзем нівэляваць адказнасць толькі дзеля таго, каб урагаваць таго ці іншага чалавека, які выклікае нашую сымпатию?

Скандал вакол даносчыкаў не павінен засланіць найяўлікшую ганьбу — тое, што «Сэкурытат» была прыладай тэрору ў руках камуністычнай дыктатуры.

Даносчыкі працевалі на афіцэрэй, тыя ж былі партыйнымі дзеячамі, адкамандзіраванымі ў тайную паліцыю. Гэтая змрочная інстытуцыя, як «Сэкурытатэ», грунтувалася на кантролі з боку Румынскай камуністычнай партыі. З усяго збору архіўных дакумэнтаў вынікае, што менавіта партыя мела ўладу над тайной паліцыяй, а не наадварот. Усе злачынствы супраць чалавецтва учыняліся ў імя ідэаліягічных наказаў, тыя ж вынікали з утапічнага бачаньня, развівіцю якога спрыяла Румынская камуністычнай партыі. Студэнтаў і інтэлектуалаў перасыльдалі, беручы пад увагу патрэбы партыі, якая мела кантроліраваць духоўнае жыццё і адбіць усялякую спакусу крытыкі.

Улазімер Тысманяну —

прафэсар паліталёгії ўва Універсытэце Мэрылэнд, аўтар кнігі «Stalinism for All Seasons: A Political History of Romanian Communism» («Сталінізм на кожны сэзон. Палітычна гісторыя румынскага камунізму») (University of California Press). У красавіку 2006 г. прэзыдэнт Траян Басеску прызначыў яго кіраўніком Прэзыдэнцкай камісіі па спраавах вывучэння камуністычнай дыктатуры ў Румыніі. 600-старонкавы заключны рапарт камісіі разам з высыновамі будзе прэзэнтаваны прэзыдэнту Басеску на спэцыяльным паседжанні румынскага парлямэнту 18 снежня 2006 г.

Сетка хлусьні

Ніхто ня будзе аспрэчваць, што ўжо

**Маніфэстация 1988 году. Праз год
Чаўшеску ня стане.**

Партыя мела ўладу над тайной паліцыяй, а не наадварот.

Час раскрыць дасце ўсіх цяперашніх кіраунікоў дзяржавы і ўсіх палітыкаў. Нам патрэбная абсалютная празрыстасць і поўная праўда. Цяперака сетка хлусыні ўсё больш душыць, мы блукаем у густой імgle, а стан маральний разгубленасці робіцца крыніцай цынізму, боязі і роспачы. У гэткай атмасфэры няпэўнасці выдатна пачувае сябе папулізм і іншыя дэмагагічна-аўтарытарныя спакусы. Дэмагогі ахвотна і без асаблівых высілкаў скарыстоўваюць такую ситуацыю дзеля ўласных згубных мэтай.

Пачуцьце меры

На месцы тых, кім некалі захапляліся, мы сёньня бачым маральныя руіны. Адзін мой блізкі сябра, прафэсар гісторыі ў Цэнтральназуралейскім універсітэце ў Будапешце і важная постаць у румынскай грамадзянскай супольнасці, признаўся публічна,

што на мяжы 70-х і 80-х гг. супрацоўнічай з тайной паліцыяй у якасці даносчыка. Аднак ня ўсе супрацоўнічалі, ня ўсе верылі, што систэма будзе трываць вечна. Для мяне стукацтва, альбо, як кажуць французы, *délation* — справа глыбока непрыстойная. Уваходзіць у жыцьцё нейкага чалавека, каб паслья, ня маючы на гэта ніякіх правоў, складаць пра яго данясеные. Падпісаць абавязательства на супрацоўніцтва — грэх, але захоўванье гэтага факту да ўласнага ведама толькі пагаршае справу. Шмат, аднак, залежыць ад таго, каму робяцца справаздача. Даносчыкі працавалі з афіцэрамі, ня з іншымі даносчыкамі. Выкryцці апошніх месяцаў і ўспышкі маральний самазадавленасці, што спадарожнічалі ім, пагражаютъ стратай пачуцьця меры. Адна справа агіда, а іншая — перакананыне, што мы маральна зганьбаваныя на вякі.

Дзьве «Сэкурытатэ»?

Кажучы коратка, маральная празрыстасць патрэбная нам, як паветра і вада. Менавіта так павінен

гучаць галоўны лёзунг цяперашніх дэбатаў: трэба пазбягаць ўсялякага прыхарашвання праўды, трэба мець адвару і сывядомасць, што мінулае ня зынкне. У Румыніі, гэтак жа, як і ў іншых посткамуністычных краінах ранейшага савецкага блёку, мінулае ня ёсьць перагорнутай старонкай. «Сэкурытатэ» была злачыннай тэрарыстычнай арганізацыяй з пачатку і да апошняга дня свайго існаванья.

Надта часта мы чуем, што ў гісторыі «Сэкурытатэ» было два пэрыяды, і што сапраўды агідным быў першы, камінтэрнаўска-камінфармоўскі (1948-64). У тыя часы, як кажуць, кіравалі «чужбы», г.зн. жыды і вугорцы. Чамусыці нікога не цікавіць, што міністрам унутраных спраў і найвышэйшым начальнікам «Сэкурытатэ» у 1952-65 гг. быў румын Александр Драгічы, а ягоным папярэднікам, які ў 1952 г. стаўся ахвярай чысткі разам з Анай Паўкер, — Тахару Гэоргэ, таксама

Гэткім злачынствам няма тэрміну даўнасьці

Каб дабіца
адкрыцця архіваў
Сэкурытатэ,
румынам
спатрэбілася 17
гадоў.

Працяг са старонкі 25.

румын.

Згодна з гэтай жа легендай, у другі пэрыяд (1965-89) тайная паліцыя служыла нацыянальным інтэрэсам. Прынамсі, так съцвярджаюць былыя афіцэры «Сэкурытатэ» і іх цяперашнія пасылядоўнікі. Адным з вестуноў гэтай канцэнцыі зьяўлеяцца Карнэлю Вадзім Тудор, кіраўнік кеснафобскай Партыі Вялікай

Румыніі, былы кандыдат у прэзыдэнты, а ў свой час афіцыйны трубадур Чаўшэску і ягонай дыктатуры. Колькі месяцаў таму Тудор прадэманстраваў выключную фанабэрью, адкрыта запрашаючы ўсіх быльх супрацоўнікаў «Сэкурытатэ» у сваю партыю.

Год 2006: хітрыкі

Неабходна акказаць жорсткае супраціўленне ўсё больш моцнаму нацыяналістычна-шпигаўскому дыскурсу, што рэабілітуе «патрыятычную» «Сэкурытатэ». Здушэньне бунту гарнякоў у Даліне Джыў у 1977 г., перасылед Паўла Гомы і ягонага руху абароны правоў чалавека, разгон дэмактрацый у Брашаве ў лістападзе 1987 г., забойства інжынера Гэоргэ Урсу, які правінціўся адно тым, што ў асабістым дзённіку пісаў пра шаленствы Чаўшэску, замахі на жыццё вядомых

румынскіх эмігрантаў, расправы ў сінегі 1989 г., — усё гэта неаспречна даказвае, што «Сэкурытатэ» была злачыннай арганізацыяй.

Адмаўляюць гэта людзі, для якіх выкryццё камунізму як ладу, што грунтуецца на злачынствах супраць чалавечтва, уяўляе небяспеку. Пра гэтыя злачынствы трэба памятаць без баязлівасці, якую дыктуе сорам.

Даносчыкі, якія супрацоўнічалі пад ціскам шантажу ці ад апартунізму, былі вінцікамі пякельнай машыны, якую легітымізавалі іх уласныя гідкія кампрамісы.

Віна віне на роўная

Трэба выслушаць з належнай пашанай голас пацярпелых. Калі не бы даносчыкі, «Сэкурытатэ» не была бы у стане функцыянуваць. Таму нам і патрэбныя паказанні — дзеля таго, каб такія трагедіі больш не паўтараліся, і каб мы маглі глядзець у очы нашым сябрам. Трэба захаваць спакой і задумашца, што мы зрабілі за апошнія 16 год. Правіннасці бываюць рознымі, адказнасць таксама.

Такім чынам, кіраўнікі камуністычнай партыі былі галоўнымі віноўнікамі румынскага тэрору, а яго выканавцамі былі «Сэкурытатэ», кіраўніцтва замежнай разведкі, а таксама міліцыя. Нядайна аднаму з партыйных вэтэранаў, экспрэм'еру Мані Манэску, споўнілася 90 год. Нацыяналісты зладзілі яму ўрачыстае святкаванье як вялікаму дзяржаваму дзеячу. У каго з нас гэта сцэна выклікала агіду? Чаму ніхто гучна не запратэставаў? Ці ж мы былі гэта занятыя выкryццём дэмагратачных дзеячоў як былых даносчыкаў, што ўжо забыліся, хто сапраўды вінаватыя ў румынскай трагедыі?

Хвіліна праўды

Пішу пра гэтыя нюансы, каб падкрэсліць, што віноўнікаў трэба абвінавачваць у адпаведнасці зь іх сапраўднай адказнасцю. Некаторыя супрацоўнічалі, а пасля маўчалі ці зусім ігнаравалі значэннне гэтага супрацоўніцтва. Іх паводзіны вартыя жалю. Але гэта не яны аддавалі загады. Такія людзі, як той вышэйзгаданы былы прафэсар Цэнтральнай эўрапейскага ўніверсітэту, супрацоўнічалі пад ціскам шантажу ці ад вартага шкадаваньня апартунізму, былі вінцікамі пякельнай машыны, якую легітымізавалі іх уласныя гідкія кампрамісы і ганебныя капітуляцыі. Аднак сама інстытуцыя мела свае аддзелы і пададзелы, адзінкі і пададзінкі.

Менавіта тым і была «Сэкурытатэ» (унутраная і замежная) — змрочнай інстытуцыяй, мэтай якой быў тэрор, кантроль, нагнітанье страху. Як у краіне, так і ў колах палітычнай эміграцыі. Усе прыёмы былі ёй дазволеныя. Паўтарэнье гэтай праўды — грамадзянскі, палітычны і маральны ававязак. Адрозненне жыцця ў праўдзе ад псеўдадыяцця ў хлускі — вялікая навука ўсходнеэўрапейскіх апазыцыянэрэў. Час ужо, каб і ў Румыніі гэтая розыніца перастала быць пустым словам.

Загаловак ад Рэдакцыі. У арыгінале: «Патрэба маральны празрыстасцьці»

Пераклада Вольга Данішэвіч
паводле <http://serwisy.gazeta.pl/swiat/1,34250,3776753.html>

АНДРЭЙ ХАДАНОВІЧ

Сънег

З кнігі
«Сто лі100ў на tut.by»

@@@

Зранку ў падворку зьявіцца сънег,
новы, як бібліятэка,
белы і ліпкі, нібы пельмень,
як яго ні круці.

Зранку ў падворку стануть ляпіць
сънежнага чалавека.

Дворнікі будуць лаяцца матам:
«Маць тваю, еци, еци!»

Зранку першым, блін, комам
нас расстраляюць дзэci!
Нехта ў белай гарачы
белы збудуе дом.

Дворнікі будуць рыпець на машинах:
«Вы паглядзеце!
Еци!,

крэсьлячы адрес на шкле лабавым:
www.sniezhny.com.

@@@

Выйдзеш на вуліцу — вецер гвалтуе дзяўчатак.
Вуши прадзыме — і гамон, і камэдыі фініш.
Галасаваць не ідзі, безнадзейны занятак:
Як ні старайся, ніводнай машины ня спыніш!

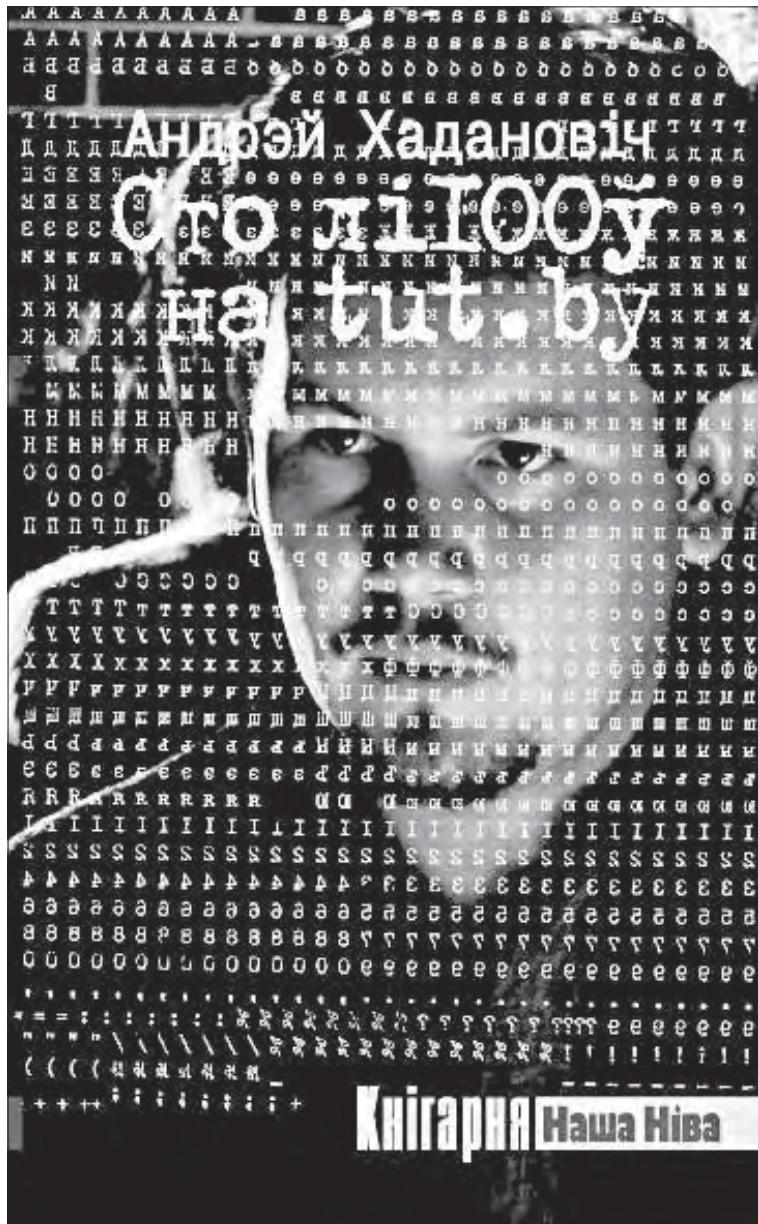
Трэба ляцець, ды стаіш на халодным прыпынку.
Цокаюць сківіцы, кожная — нібы падкова.
Цяжка пасыпець, як ня зробіш сапраўднага учынку.
Колаў няма, а на крылах — прадзыме канчатковая.

@@@

Сънег ідзе. Галубы. Не блакітны, а — галубы
За акном натапырылі пёры, нібы забойцы.
Ля аконнай шыбы школьнага ўжо лабы
Падзяляюць съвет: тут — «індзейцы», а там — «каубойцы».

У лабоў мукі творчасыці: алавяны стойкі жаўнер
Праз два «н» упартыя ня пішацца ў першай прозе.
Сънег ідзе — і, трапляючы коміну за каўнер,
Абганяе трамваі і ўсіх, каму па дарозе.

Першая кніжка сэрыі «Кнігарня «НН»

Кнігарня Наша Ніва

@@@

Будучы сънег яшчэ сёлета выпадае
Цукрам у каве, і люд выпадае ў асадак.
Вырак законны, і скардзіца не выпадае.
Побач шыбуе жывая й маладая,
Толькі пад футрам цяжэй разгледзець азадак.

Дзэўка-зіма прыйшла белатварай марай
І цалуе ўзасмак белазубай згубай.
Дзье съязынкі сыходзяць у лес закаханай парай.
Дыхаеш ім наўзданога халоднаю парай
І задыхаесь, як селядзец пад шубай.

**Няма часу сумаваць —
Зараз будзем маляваць.**

**На адной карціне — ружы.
Гэта — нацюроморт, мой друга!**

**На карціне — горад наш.
Гэта — гарадзкі пэйзаж!**

**Вось партрэт перад табой,
Гэта — добры сябар мой!**

Капітан Танака ©

ВОЛЬНЫ ЧАС

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12		13		14
15						16			
17			18				19		20
21		22			23		24	25	
26	27	28					29		
30				31	32	33			
34			35		36				37
38	39						40		41
42						43			

Па гарызанталі: 1. Яго водзяць вакол елкі. 8. Упартая жывёліна з доўгімі вушамі. 11. Лішні клопат, узвалены на плечы. 12. Прывада для капаныня зямлі. 15. Хата ў народзе крайней Пойначы. 16. Нашчадак людзей розных расаў. 17. Амерыканскі філёзаф XX ст., праславіўся «Структурай навуковых рэвалюцый». 18. Шыгковы інструмент. 19. Мястзачка, дзе, паводле ідыш-фальклёру, жылі найвялікшыя «мудрацы». 21. Парапарт ці дакумант увогуле (агро). 23. Літара грэцкага альфабету. 25. У старажытных грэкаў — багіня зямлі. 26. Лётчык — майстар сваёй справы. 28. Узнагарода для пераможцы турніру. 29. Статак бараноў. 30. Пачатак, але не «ARCHE». 32. Шумнае непаразуменне, напр., паміж А. Фядутам і П. Садоўскім. 34. Ёю часам сканчаюцца канфлікты. 36. Марудлівы чалавек (перан.). 38. Сучасны расейскі сатырык. 40. Яна — у падручніках «дзяржавайной ідэалёгіі». 42. Французскі навуковец XVIII ст., вынаходнік тэмпэратурнай шкалы. 43. Сукупнасць правілаў, перадусім царкоўных.

Па вертыкали: 1. Човен у эскімосаў. 2. Настольнік. 3. Горад на Сене. 4. Французскі шансанье армянскага паходжання. 5. Чарна-морскі курорт у Абхазіі. 6. Кароль Нарвэгіі (XI ст.). 7. Сталіца Сірыі. 9. Хацінка ў Альпах. 10. Жорсткі прыгнітальнік, карнік. 13.

Мядзьведзік, сябар парасяці. 14. Тып спадарожнікавай антэны (разм.). 20. Прыврэчная расыліна з моцным водарам. 21. Герой аповесці Зымітрака Бядулі «Салавей». 22. Яна апаноўвае п'янчужак. 23. У фільме пра Штырліца яго звалі Шлаг. 24. Гаўночны порт на рацэ Енісей. 25. Аматар добра пад'есыці. 27. Колькі гадоў спонілася «Нашай Долі» і «Нашай Ніве?». 31. Кітайская імпаратарская дынастыя VII—X стст. 33. Лясны драпежнік-санітар. 35. Аповесць Элізы Ажэшкі. 37. Філямат Тамаш ... 39. Нота ў музычнай гаме. 41. Беларускае возера, што побач з цэнтрам Эўропы.

Складу Вольф

Božek. 35. Xan. 37. Zan. 39. Pz. 41. Llo. Brapka. 25. Lymahen. 27. Cto. 31. Tah. 33. Mrta. 21. Kacchap. 22. kacyka. 23. Lacrap. 24. Mlare. 10. Kart. 13. Llyx. 14. Tanecka. 20. 4. Ahabay. 5. Larpa. 6. Ofra. 7. Umacak. 9. hon. La Bepprikiani: 1. Kark. 2. Agpc. 3. Pyan. 38. Apkharay. 40. Kuma. 42. Pamohop. 43. Ka- Ctrap. 32. Ctrapka. 34. Lopyxa. 36. Topmaz. 25. Lca. 26. Ac. 28. Kygak. 29. Vpt. 30. Kyh. 18. Apfa. 19. Xem. 21. Kicca. 23. Lci. 16yza. 12. Lanata. 15. Rphara. 16. Mytar. 17. La rapzashtrani: 1. KaparoA. 8. lmarc. 11. Atkabi

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Прэзэнтацыя «Ваеннаі гісторыі беларускіх земляў»

У чацвер, 21 сінняжня, а 17-й, у Музеі гісторыі беларускай літаратуры на вул. Багдановіча, 13 адбудзеца прэзэнтацыя кнігі Ягора Новікава «Ваеннаі гісторыі беларускіх земляў да канца XII стагодзьдзя». Асноўным прадметам працы зьяўляецца вайна як найважнейшы фактар палітычнай гісторыі. Да сіледаваньне аналізуе розныя бакі вайны і можа быць цікавае як аматарам гісторыі, так і ўсім занятым палітыкай і ваеннай справай. Аўтар разглядае імкненіе людзей да палітычнай магутнасці ў якасці

аднаго з асноўных рухавікоў гісторыі і пра сочвае эвалюцыю вайны ад інструменту ў барацьбе за магутнасць да самадастатковага факттару гісторыі.

Храналягічна даследаваньне абдымае так званы «далітоўскі» пэрыяд беларускай гісторыі, які цягнецца ад мякы V—VI ст. да канца XII ст. Першы том даследаваньня вабіць чытача ў малавядомыя «цёмныя» стагодзьдзі беларускай ваеннаі гісторыі. Нашаму воку адкрываецца плынь славінаў на беларускія землі, якая была водбліскам падзеяньня Рымскай імперыі і Вялікага пераселення народаў.

КАНЦЭРТ

Кася Камоцкая

22 сінняжня на Управе БНФ (Машэрава, 8) адбудзеца канцэрт Касі Камоцкай. Пачатак у 19:00. Уваход вольны.

ВЫСТАВА

Георгі І Натальля Паплаўскія

22 сінняжня а 17-й у Нацыянальным мастакім музэі (вул. Леніна, 20) пройдзе адкрыты пэрсанальная выставы Георгія і Натальлі Паплаўскіх. Будуць паказаныя 60 жывапісных і графічных прац мастакоў. Выставка праце да 22 студзеня.

ВАРТА ПАГЛЯДЗЕЦЬ

Субота, 23 сінняжня

«Лад», 16.50

«Шэрбурскія парасоны» (Les Parapluies De Cherbourg).

Францыя, 1964, рэж. Жак Дэмі.

Мэлядраматычны м'юзыкал.

Пекная гандлярка парасонамі (Катрын Дэнёй) закахалася ў мэханіка, а яго забралі ў войска. Герайні даведваеца, што цяжарная, але пад ціскам маци выходитці замуж за багатага ювеліра. Праз колькі гадоў герой выпадкова сустракаюцца...

Мэлядраматычная гісторыя зачаравала съвет. Музыка Мішэля Леграна І Нормана Жымбэля зажыла асобым жыццем.

БТ, 19.10

«Якая дзіўная гульня» (Какая чудная игра).

Расея, 1995, рэж. Пётар Тадароўскі.

Трагікамэдый.

1951 год. Студэнты-кіношнікі блазнуюць: інсцэнуюць «варожыя радыёперадачы» з-за мякы. Героям забугорных галасоў становяцца супадзі па інтэрнаце. Жартам зацікавіліся органы...

Пётар Тадароўскі зрабіў пранізвіту лірычную карпіну пра сваё пакаленіне, расстралянае ў апошнія прымарэзкі.

«Лад», 21.10

«Матч пойнты» (Match Point).

Вялікабрытанія—ЗША—Люксэмбург, 2005, рэж. Ўудзі Ален.

Драма.

Шэдзёр амэрыканскага кінаклясыка, які прымушае ўзгадаць Дастаёўскага І Драйзера. Каб зрабіць карпіру ўся нялюбою, але багатаю жонкай, герой стужкі забівае сваю палюбоўніцу...

Нядзеля, 24 сінняжня

СТВ, 20.45

«Каліяс назаўжды» (Callas Forever).

Італія—Францыя—Гішпанія, 2002, рэж. Франка Дэфірэлі.

Драма.

Гісторыя опернай дзіві Марыі Каліяс.

Андрэй Расінскі

Дзякуй за ахвяраваньні

Радзіму Г., Арсеню Л., Ксеніі Р., Віктару К., Уладзімеру Г., Рыце Н., Н.Б., В.М., Зымітру Б., Раісе Б., Ірыне В., В.К., Віталю С., Віталю С., Ірыне Л., Кацярыне Я., Аляксандру Ц., Вользе Х., Уладзімеру Дз., Але К., Аляксандру С., Алене Л., Аляксандру К., Аляксею В., Міхайлу З., Ніне К., Тацяне Н., Святлане Ш., Вользе С., Святлане В., Аляксандру А., Н.Ю., Андрэю Ю., С.Ш., Паўлу Ч., Уладзімеру В., Барысу А., Н.З., П.З., В.К., П.З., Т.П., А.Л., Паўлу І., Генадзю Ц., Віктару Г., Марату К., Міхайлу Л., Багуславу У., С.Я., Паўлу П., Сямёну Л., Л.І., Пятрату Т., Валянціне В., Аляксандру С., Уладзімеру Б., Алесю К., Г.Б., Юрью Ш., В.Г., Л.П., Марыне П., Л.Г. зь Менску.

Уладзімеру П., С.З. з Воршы і Аршанска га раёну.
Леаніду Я. з Пухавіцкага раёну.
Антону Т. з Жодзіна.
Алене Г., Зоі Д. з Менскага раёну.
Т.Б., Юр'ю П., Андрэю Ю. з Марілёва.
Вользе Б., Г.Я. са Светлагорску.
Эдуарду М., Яўгеныі К. з Віцебску.
Зымітру Ж., Алегу М. з Гомеля.
Уладзімеру В., Ніне Б. з Кобрынскага раёну.
Эльвіры Х., Івану А., Івану А., Віктару П., Міраславу П., Аляксандру А. з Гродні.
Міхайлу Г. зь Берасьця.
Мікалаю К., Марыі М., Леакадзіі Н. з Валожынскага раёну.

Зымітру Ш., Алене Х., М.К., Міхайлу А. з Наваполацку.
А.К. з Маладэчна.
Сяргею У., Яўгену Ф. з Бабруйску.
Міхайлу С. са Слуцку.
П.Г. з Мастоўскага раёну.
Алесю Б., Анжэле Б., Руслану Г., Б.В. з Баранавічай.
Галіне Ю., Антону Б. з Верхнядзвінскага раёну.
Адзе Р. з Шаркаўшчынскага раёну.
Алене Дз. з Наваградзкага раёну.
В.Н. з Барысава.
Сяргею І., М.В. з Салігорску.
Яну Г. з Гарадзенскага раёну.
Г.Б. са Светлагорскага раёну.
Уладзімеру Д. з Мазыра.
Канстанціну К. з Рэчыцы.

ПАВЕДАМЛЕЊНЕ

Касір

КВІТАНЦЫЯ

Фонд выдання газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521
МГД ААТ «Белінвестбанку», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальника **3015 212 000 012**

Асабовы
рахунак

(прозывічча, імя, імя па бацьку, адрес)

Від аплаты			Дата	Сума
Ахвяраваньне				

Агулам

Фонд выдання газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521
МГД ААТ «Белінвестбанку», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальника **3015 212 000 012**

Асабовы
рахунак

(прозывічча, імя, імя па бацьку, адрес)

Від аплаты			Дата	Сума
Ахвяраваньне				

Агулам

Касір

М.П.

Каб штотыдзень
атрымліваць газэту,
дасылайце адрами і
прыватныя
ахвяраваньні.

1) Просім усіх ахвотных
чытаць газэту
паведамляць у
Рэдакцыю свае
адрамы і тэлефоны.
Гэта можна зрабіць
праз: тэлефоны: (017)
284-73-29, (029) 260-78-
32 (МТС), (029) 618-54-
84, e-mail:
dastauka@tut.by,
паштовы адрес: а/c 537,
220050 Менск.

2) Просім кожную
сям'ю чытачоў
пералічваць на
рахунак газеты
ахвяраваньне з разылкі
6000 рублёў на месяц.
Гэтага хопіць на выхад і
дастайку газеты. **У**
блінку банкаўскага
паведамлення ці
паштовага пераказу
дакладна і разборліва
пазначайце адрам, у
тым ліку паштовы
індэкс і код пад'езду.

Тыя, хто перакажа
18000 рублёў за раз,
забяспечайні выхад
«НН» на 3 месяцы. Хто
перакажа 36000 рублёў
адразу, гарантую
публікацыю «НН» на
паўгоду.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Прадказальны апакаліпсіс

Апакаліпсіс (Apocalypse).

ЗША, 2006, каліяровы, 139 хв., з субтитрамі.

Рэжысэр: Мэл Гібсан.**Ролі выканаюць:** Рудзі Янглблад, Далія Эрнандэз, Джонатан Бруэр.**Жанр:** прыгоды, эксплюатацыйны фільм гвалту.**Адзнака:** 4 (з 10).

Імпэрыя індзейцаў мая наконадні заваёвы гішпанцамі. Мірна праводзіць свае дні трапічнае племя. Але ваяры мая нападаюць на вёску і забіраюць людзей у палон. Герой стужкі — Лапа Ягуара — пройдзе пакутлівы шлях да сталіцы імпэрыі, будзе кінуты на паганскі аўтар і ўцячэ ў

джунглі, каб выратаваць сябе й сям'ю.

Гісторыя гібсанайскага «апакаліпсісу» разгортаеца надзвіва прадказальна: тут выскачыць пантэр, зараз заб'юць нягодніка — а цяпер у ляндашафце мусіць быць вадаспад.

Сцэнарная банальнасць маскуецца сэнсацыйнасцю тэмы, этнографічнымі сцэнкамі і глыбакадумнымі намінкамі на ідэю.

Уся карціна здымалася на забытай мове індзейцаў, і саміх герояў граюць індзейцы. Старанна аднаўляеца да-калонбаў побыт: шнары, фарбы, адзеньне, абсыдыян.

Татуіроўкі ваяроў, абсыпаныя белым рабы, выпэцканы ў блакітнае ахвяры. (Грым стужкі заслугоўвае

найвышэйшае пахвалы.)

Відовішчная масоўка ля капішча, жрацы... Але ўсё просталінейна. Калі этнографія не кранае, Гібсан выплюхвае на экран мяса й кроў. Зьедзенныя сырымі геніталіі тапіра (самае бязвіннае), выдранае чалавечас сэрца, гавала, што коціца па прыступках. Натуралізм зашкальвае.

Але стужка Гібсана — не банальны фільм жахаў, дзе такое глядзіцца натуральна. Гэта фільм з прэтэнзіяй на ідэю. З аўтарскім пасланнем. Праўда, просьцен'кім: вялікая цывілізацыі струпянец знутры — і цяпер час падобны. Каб пасланье дайшло, Гібсан карыстаеца лабавымі мэтадамі цукарна-крыувавага глямуру.

Спрошчанасць разам з сэнсацыйным этнографізмам і крывёю гарантует касу.

Андрэй Расінскі

ТЭАТРЫ

Опера

на сцэне Цэнтральнага Дому афі-
цэраў
22 (пт) — «Трубадур»
28 (чц) — канцэрт «Штраус—гала»
4 (чц) — «Пітэр Пэн»
6 (сб) — «Князь Ігар»

Купалаўскі тэатар

22 (пт) — «Чычыкаў»
23 (сб), 24 (нзд) — «Чорная
панна Нясьвіжу»
26 (аўт) — «Ажаніца — не жу-
рыца»
29 (пт) — «Дзіўная місіс Севідж»
ранішнія спектаклі
26 (аўт), 29 (пт) — «Афрыка»
27 (ср), 30 (сб) — «Сынекная

карадава»

28 (чц) — «Паўлінка»

**Тэатар беларускай
драматургіі на сцэне
РТБД**

23 (сб) — «Адвечная песня»
24 (нзд) — «Адэль»
26 (аўт) — «Ганна ў тропіках»
27 (ср) — «Шлях у Цагрэд»
28 (чц) — «Містэр Розыгрыш»
29 (пт) — «Названы госьць»

Тэатар юнага гледача

23 (сб), 24 (нзд), 26 (аўт), 27
(ср), 28 (чц), 29 (пт), 30 (сб), 2
(аўт), 3 (ср), 4 (чц), 5 (пт), 6
(сб) — «Спадарыня Завіруха»

Калядная сярэднявечная
дыскатэка

25 сінегня «Стары Ольса»
запрашае на калядную
сярэднявечную дыскатэку. Клуб
«Арэна» (вул. Талбухіна, 4).

НАШЫ ШАШКІ

Пра стаўрапольскія шашкі

Я пачынаў як шахматыст, аднак паступова захапіўся шашкамі, навучуўшыся іх самастойна, паводле літаратуры. Працууючы трэнэрам, прыйшоў да выніковы, што шашачная гульня лепш адпавядае нашаму хуткаплыннаму часу — максімум за год шашыст-пачатковец дасягае добрых вынікаў. У мяне палова вучняў безь вялікіх цяжкасцяў выконвае норму другога разраду, другая палова — першага.

Існуе беззліч відаў шашак. У Беларусі практикуюцца перадусім «рускія» і «кіміжнародныя», а ёсьць

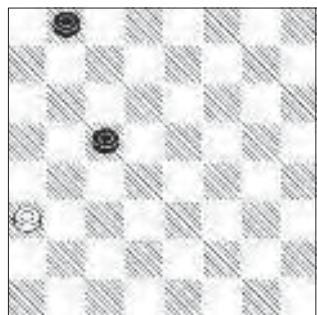
яшчэ бразильская, армянская, неўскія, турэцкія. Як на мяне, найбольш практичнай разнавіднасцю ёсьць стаўрапольская шашкі, чыль вынаходнік невядомы. У падвойнаны з рускім дадаецца ўсяго адно правило: кожны з гульцоў замест ходу сваёй шашкай заўсёды можа зъдзейсніць ход за суперніка. Натуральна, сунуць чужыя простыя шашкі можна толькі ў свой бок, і біць імі інтарасант мае толькі «сваіх». Біць ёў ававязко-вае. У эндшпілі часта даводзіцца гуляць чужымі шашкамі, каб аслабіць іх пазыцыю.

Стаўрапольскі варыяント — дзіўнае спалучэнне элементаў паддаўкоў і звычайных шашак. Праз гэта харкатар барацьбы рэзка ўскладнілася. Я праверыў: мысленне дзяцей пры ўжыванні ў педагогічным працэсе гэтай гульні развіваеца хутчай, бо ім ававязкова даводзіцца думаць і за сябе, і за суперніка. Рэкамэндую!

**Аляксандар Паўловіч,
Трэнэр-выкладчык
СДзЮШАР-ІІ,
Менск**

Ваш ход

Белая пачынаюць і выйграюць паводле правілаў стаўрапольскіх шашак.

Лінг: |...|...|...|...|...|...|...|...|
Дыяметр: 1,5-2,5 см
Вышыня: 1-1,5 см
Матерыял: дрэвабіт, паліэфін
Вага: 15-20 г
Ціна: 15-25 рублі

Нашаніўскі каляндар з фатадымкамі Андрэя Лянкевіча і Юліі Дарашкевіч Шукайце ў незалежных распаўсюднікаў на www.knihin.net

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

З Слуцкага павету. Пад восень гэтага году ў мястечку Раманава прыходзіў неякі сацыяліст. Было гэта ў нядзелю. Як толькі людзі началі варочацца з цэрквы дадому, ён ўлез на слончык і пачаў гаварыць аб усіх крыйдзіцелях працу чага народу. Мужыкі ўпадабалі, што гаварыў той чалавек, началі слухаць яго і нават вельмі ахвотна бралі ад яго неякі пісулькі (пасыль гаварылі, што гэта праклямацьі). Ураднік, шпаркі гэтакі, хацеў зразу арыштаваць сацыяліста, але не, не ўдалося: мужыкі не далі, ды яшчэ нават за каўнер урадніку наклалі.

«НН». 1906. № 5.

А ТЫ ПАДПІШЫСЯ!

АНДРЭЙ ЛЯНКЕВІЧ

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адрес. Адначасова Рэдакцыя звязтаеца з просьбай ахвяраваць на выданне. Дэталі — старонка 30.

Віншуем сям'ю
Будкіных
з нараджэннем
дачушки.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКИ

ВІТАННІ

Віншую беларусаў з Раством Хрыстовім і Новым годам! Шчасця і дабрабыту вам! Рыгоравіч

Віншую ўсіх з 2007 годам! Хай сёлета агонь выкрай дзею кожнага! Б.Г.

Viasiolich kaliaada i ščaslivaha Novaha hodu zycu Tvojoj siamji, Natalka. Adhuknisa. Siabar

БАТЛейКА

Каляды на носе — батлейка напагатове — лялькі пашыхтаваўшыся! Сустрэньма іх ня горай ад продкаў! Т.: 247-13-40. Запрасеца пана Скіртайлю. E-mail: skirwill@yahoo.com

КНІГІ

Беларускі кніжкі ў падарунак на Каляды і Новы год на книжным кірмашы па вул. Янкі Купалы, 27

Прапаную кнігі: Насовіч «Слоўнік беларускай мовы» факс. 1870 г., Туронак «Беларусь пад нямецкай акупацыяй», «Беларускі кніга збор»: Баршчэўскі, Каліноўскі, Гётэ, Філаматы і філарты, «Энцыклапедыя гісторыі Беларусі» 1, 2, 5 т. Ластоўскі «Беларуска (крыўская)-расейскі слоўнік» факс. 1924 г. ды шмат іншага. Т.: 753-70-05

ПРАЦА

Шукаю адміністратора для працы з сайтом. Т.: 771-49-39. Альесь

Рэдакцыі «Нашай Нівы»

У сувязі з надыходам халадоў Сабака і Граждан жадаюць уласці ў спячку. Патрабую ад усіх эпі-гонаў пакінуць Граждана і Сабаку ў спакоі.

Доктар Айбаліт

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Лукшевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).
сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская
шэф-рэдактар Андрэй Дынько
фотарэдактар Арцём Ляві
галоўны рэдактар Андрэй Скурко
мастацкі рэдактар Сяргей Харэўскі
выдавец і заснавальнік Мясцовы фонд выдання
газеты «Наша ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЙ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» забавляковая. І2 палос форматам А2,6 друк. арк. Друкарня РУП «Відэвіцца «Беларускі Дон друк», Менск, пр. Ф.Скарбыны, 79. Рэдакцыя не нікса адказнасць за зъвест раклемных абелістак. Кошт свободны. Пасъведчанне аб регистраціі парыядычнага выдання №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інформацыі Рэспублікі Беларусь. Юрдычычны адрас: 220030, г. Менск, вул. Калектарная, 20а-112. Р/р 301521200012 у МГД ААТ «Белінвестбанко», Менск, код 764.

Наклад 2571. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 20.12.2006.

Замова № 7090.

Рэдакцыйны адрас: Калектарная, 20а-112.